

**MELLERUDS
KOMMUN**

Budget 2024 och plan 2025–2026

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att:

- Fastställa budgethandlingen för budget 2024 samt plan 2025–2026 enligt föreliggande förslag samt investeringsplan för åren 2024–2028
- Fastställa oförändrad skattesats till 22:60 kronor per skattekrona
- Ingå borgen, såsom för egen skuld, för AB Melleruds Bostäders låneförpliktelser upp till 190 Mnr jämte därpå löpande kostnader.
- Fastställa att kommunens låneram 2024 utökas med 60 mnr och beräknas därefter uppgå till högst 466 mnr.
- Ökade skatteintäkter eller ökade generella statsbidrag fördelas inte ut till nämnderna utan höjer kommunens budgeterade resultat upp till 2 % av skatteintäkter och utjämningsbidrag. Om skatteintäkterna eller eventuella generella statsbidrag skulle innebära att resultat överstiger 2 % av skatteintäkter och utjämningsbidrag fördelas detta ut i en tilläggsbudget.
- Ge kommunstyrelsen i uppdrag att, i samverkan med extern part, utreda administrationen inom kommunstyrelsen, kultur- och utbildningsnämnden och socialnämnden.
- Kommunstyrelsen får disponera avsatta medel för förfogandeanslaget.

Inledning arbetsprocess framtagande av budget

Inför budgetarbetet 2024 har kommunens nämnders presidier samt partigrupper tillsammans med kommunchefens ledningsgrupp haft presidiedialog i enlighet med kommunens styrprinciper. KSAU beslutade därefter, 2023-03-07 § 54, om budgetdirektiv till kommunchefens ledningsgrupp för att upprätta ett tjänstemannaförslag till budget för 2024 plan 2025–2026 utifrån ett resultatmål på 0,5 %, 1 % eller 1,5 % av skatteintäkter och utjämningsbidrag.

I början av april överlämnade kommunchefens ledningsgrupp muntligt ett tjänstepersonförslag till budget inom ramen för budgetberedningens direktiv och förslag på åtgärder för nå ett resultatmål på 1,5 %, 1,0 % respektive 0,5 % av skatteintäkter och utjämningsbidrag redovisades. Samarbetspartierna enades därefter om åtgärder på 13 mnkr, vilket innebar ett resultat på ca 1 % (7 mnkr) av skatteintäkter och utjämningsbidrag. Efter detta erhöll kommunen en ny skatteunderlagsprognos från Sveriges kommuner och regioner (SKR) med kraftigt försämrat utfall i kostnadsutjämnningen på ca 8 mnkr. Samarbetspartierna enades med hänsyn därtill om ytterligare åtgärder på 2,3 mnkr för att nå upp till ett resultat på 1,6 mnkr (0,2 %) för 2024.

Innehåll

Sammanfattning	5
Vision och mål	7
Förvaltningsberättelse	9
Översikt verksamhetens utveckling	9
Den kommunala koncernen.....	10
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	12
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	14
<i>Samhällsekonomisk utveckling</i>	14
<i>Förutsättningar Mellerud</i>	17
<i>Förutsättningar nämnderna</i>	23
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	26
<i>God ekonomisk hushållning</i>	26
<i>Ekonomisk analys</i>	29
Balanskravsresultat och resultatutjämningsreserv	37
Nämnder	39
Kommunstyrelsen.....	39
Byggnadsnämnden.....	43
Kultur- och utbildningsnämnden	44
Socialnämnden	48
Ekonomiska rapporter	52
Resultatbudget	52
Kassaflödesbudget	53
Balansbudget.....	54
Driftbudget per nämnd	55
Investeringsbudget per nämnd.....	56
Investeringsplan	57

Sammanfattning

Förutsättningarna har förändrats oerhört snabbt för Sveriges kommuner. Från att ha haft 2000-talets starkaste resultat så prognostiseras nu 2000-talets svagaste resultat. Sverige har gått från att befinna sig i en högkonjunktur till en lågkonjunktur under ett års tid och är nu i lågkonjunktur även om inflationen nu har nått sin topp så är effekter av inflationen, med bland annat höjda räntor, kvar länge för hushåll och kommuner. Nästa år väntas en svagt ökad efterfrågan i ekonomin med mer optimistiska hushåll i takt med att inflationen och därefter även ränteläget faller tillbaka. Det är dock först 2025 som återhämtningen tar fart på allvar.

Liksom för de flesta av landets kommuner är det ekonomiska läget mycket ansträngt. Kommunens resultat minskar kraftigt från 2022 till 2023, vilket framför allt beror på ökade pensionskostnader, ökad inflation med högre pris- och löneökningar som följd och högre räntor. Det budgeterade resultatet för 2023 uppgår till 0,2 mnkr. En bra nominell skatteunderlagsutveckling äts upp av prisökningar och nytt pensionsavtal. Därtill kommer, enligt SCB-prognos, en fortsatt minskning av antalet invånare vilket medför att skatteintäkterna minskar. Förutsättningarna för 2024 förvärras ytterligare av att kommunen erhåller mindre bidrag i kostnads- och LSS-utjämnningen med ca 8 mnkr och att utfallet i årets lönerrevision för 2023 blev högre än beräknat.

För att kommunen ska redovisa ett resultat som uppfyller balanskravet har ett antal åtgärder beslutats på 15 mnkr, motsvarande ca 2 % av nämndernas nettokostnader. Åtgärderna har främst riktats till verksamheter som har höga nettokostnader och verksamheter som kommunen enligt lag inte är skyldig att utföra. Kärnverksamhet, med undantag av äldreomsorg som har höga kostnader, förebyggande arbete och underhåll har i stort sett undantagits.

Skattesatsen är oförändrad under perioden, 22:60 kronor, per skattekrona. Budgeten bygger på en befolkningsminskning med 30 personer per år.

Nämndernas ramar utgår från budget 2023 med uppräknings för övriga kostnader med 1,5 %. Externa intäkter har räknats upp med 1 %. Köp av huvudverksamhet (gymnasieverksamhet, räddningstjänst mm) har räknats upp med 2,5 %. Kostnader för lönerrevision har budgeterats på centralnivå och fördelas ut till nämnderna när förhandlingarna är klara. Nämndernas ramar har minskats med 15 mnkr. Åtgärderna framgår under respektive nämndavsnitt

Trots åtgärder är det budgeterade resultatet mycket svagt på 1,6 mnkr, vilket motsvarar 0,2 % av skatteintäkter och utjämningsbidrag. Inflationen har oerhörd stor betydelse för pensionskostnaderna och om inflationen inte utvecklas enligt Sveriges Kommuners och Regioners prognos (SKR) kan resultatet bli sämre. Resultatet förbättrats till 2025 trots att två tillfälliga statsbidrag på 5 mnkr upphör. Det beror på att pensionskostnaderna sjunker till följd av att SKR:s prognosen pekar på en minskad inflation. Dock uppnås inte kommunfullmäktiges målnivå för resultatet varken för 2025 eller 2026.

Utifrån kommunens låga resultat har anpassningar gjorts i investeringsplanen. Projekt har senarelagts, minskat i omfattning eller utgått för att minimera nyupplåningen avseende den skattefinansierade verksamheten. Investeringarna budgeteras till 46 mnkr för 2024, varav 14 mnkr är hänförligt till affärsverksamheten. Totalt under perioden 2024–2028 budgeteras investeringarna till 436 mnkr, varav 228 mnkr är hänförligt till affärsverksamheten. Den höga investeringsnivån inom den taxefinansierade verksamheten innebär att låneskulden ökar med 170 mnkr.

Resultatnivån måste över tid finansiera investeringarna annars försvagas kommunens finansiella handlingsutrymme och innebär att framtida generationers konsumtionsutrymme påverkas. Investeringar i den taxefinansierade verksamheten finansieras via taxan som kommer behöva höjas ytterligare till följd av investeringar och höjd ränta.

I budgeten beräknas soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen för perioden 2024–2026 till 22,7 %, 23,4 % respektive 23,1 %. Detta är en minskning från soliditeten i bokslutet som var på 26 %. Det är viktigt att inte soliditeten sjunker ytterligare för det försvagar kommunens finansiella förutsättningar för framtiden.

Budgetförslaget uppfyller kommunallagens balanskrav men inte God ekonomisk hushållning, då inte alla finansiella mål uppnås. Om kommunens förutsättningar inte förbättras eller kommunen inte erhåller ökade bidrag måste arbete med åtgärder och anpassningar fortsätta för att inte försvaga kommunens framtida ekonomi.

Kommunallagen anger att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i verksamheten. Kommunerna ska i enlighet med detta ange både finansiella mål och mål för verksamheten för att god ekonomisk hushållning ska uppnås. Det är fullmäktiges finansiella mål och mål för verksamheten som definierar vad som är god ekonomisk hushållning för Mellerud.

Vision och mål

Visionen pekar ut riktningen för Melleruds kommun;

En trygg och nära kommun där allt är möjligt!

- Mellerud, en kommun som präglas av trygghet, närhet och möjligheter.

Vi är en kommun i framkant av utvecklingen som prioriterar barn och unga.

Mellerud ska vara en kommun som kännetecknas av frihet, gemenskap och sammanhållning.

Kommunfullmäktige har antagit följande finansiella mål:

- Soliditeten ska inklusive ansvarsförbindelse vara oförändrad eller öka, med utgångsvärde 22 %.
- Investeringarna för den skattefinansierade verksamheten ska under perioden finansieras med egna medel.
- Resultatet ska minst uppgå till 2 % av intäkterna från skatter och bidrag.

För styrning av verksamheten har fullmäktige antagit följande mål:

- En kommun för barn och unga – En skola i toppklass.
- Maximera värdet av skattepengarna.
- Attraktiva och trygga livsmiljöer i hela Mellerud.
- Ett utvecklat näringslivsklimat, som placerar oss bland Sveriges femtio bästa kommuner.
- Utvecklad samhällsservice – Gå från att vara en myndighetsorganisation till att bli en serviceorganisation.
- Ett gemensamt Mellerud med stark framtidstro och hög social tillit.

Kommunfullmäktige har antagit följande personalmål:

Melleruds kommun har kompetenta medarbetare och ledare och en god arbetsmiljö som kännetecknas av transparens, delaktighet, gott bemötande, en hållbar arbetssituation samt möjligheter till kompetens- och karriärsutveckling.

Förvaltningsberättelse

Fotograf: Karolina Hultman Wessman

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande och tydlig bild av Melleruds kommuns verksamhet och finansiella position för kommande budgetår 2024 samt planåren 2025–2026. Inledningsvis presenteras en översikt på verksamhetens utveckling följt av koncernens uppbyggnad och ansvarsfördelning. I nästa avsnitt presenteras kommunens process kring styrning och uppföljning inkluderat antagen vision, övergripande verksamhetsmål samt personalmål. Vidare följer en omvärldsanalys och hur generella förhållanden i samhället påverkar specifikt Melleruds kommun och dess nämnder. Efterföljande avsnitt behandlar det centrala begreppet *god ekonomisk hushållning* och Melleruds kommuns kontext i förhållande till densamma. Avsnittet innehåller också en ekonomisk analys inkluderat en övergripande bild av kommunens investeringar och deras påverkan på kommunens ekonomiska ställning. Det avslutande avsnittet beskriver det lagstadgade balanskravsresultatet samt kommunfullmäktiges riktlinjer kring resultatutjämningsreserven (RUR).

Översikt verksamhetens utveckling

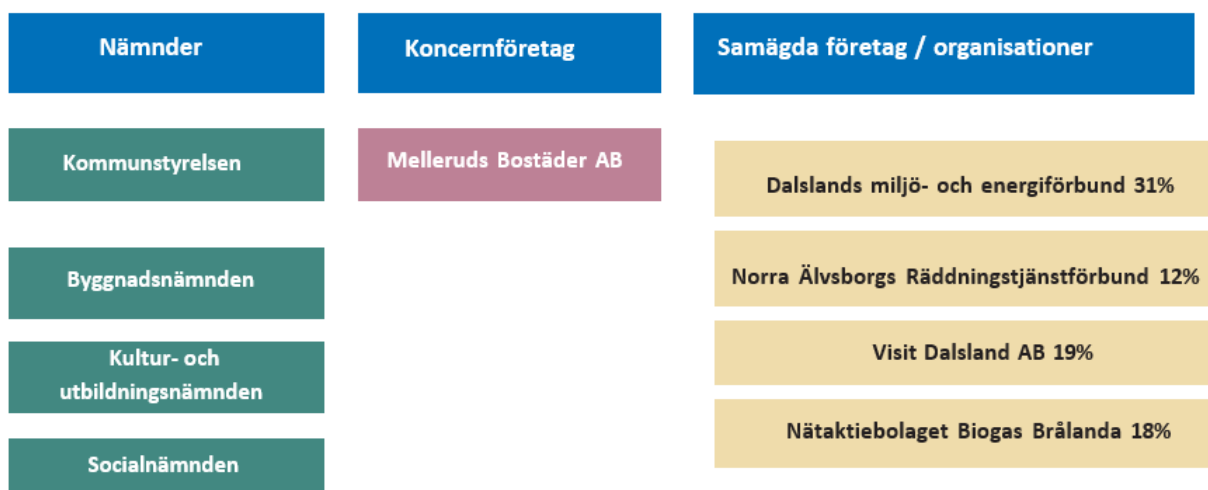
Belopp i mnkr (om inget annat anges)	Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2022	2023	2024	2025	2026
Kommunal skattesats	22,60	22,60	22,60	22,60	22,60
Verksamhetens intäkter	188	217	212	213	215
Verksamhetens kostnader	819	929	932	936	961
Årets resultat	52	6	2	11	7
Årets resultat i förhållande till skatteintäkter och utjämningsbidrag %	7	0,8	0,2	1,5	0,9
Soliditet %	45	42	39	39	37
Soliditet inklusive pensionsförpliktelser %	26	24	22	23	23
Nettoinvesteringar*	84	119	46	113	123
Självfinansieringsgrad inkl. taxefin %**	102	34	92	56	40
Långfristig låneskuld	326	406	466	506	576

**Överföringsbudget 2024 tillkommer.*

*** Självfinansieringsgraden av investeringarna mäter hur stor andel av investeringarna som har finansierats med årets resultat plus avskrivningar. 100 % innebär att kommunen har självfinansierat samtliga investeringar, inkl. taxefinansierade som utförts under året. I de taxefinansierade verksamheterna ingår, VA, renhållning och fjärrvärme.*

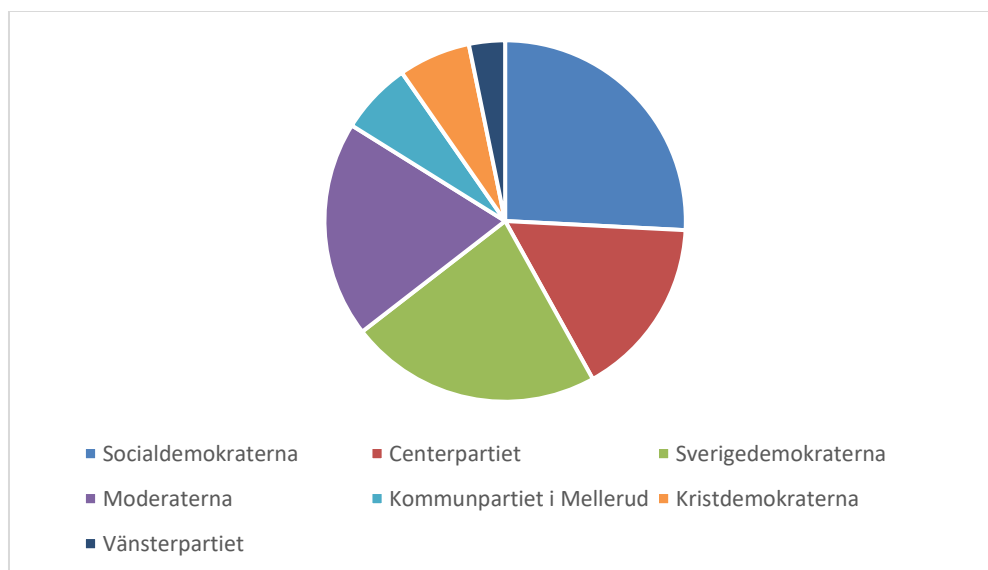
Självfinansieringsgraden 2024 inkl. överföringsbudget är 36 %.

Den kommunala koncernen

Kommunfullmäktige är kommunens högst beslutande kommunala organ och dess uppgifter framgår av kommunallagen. Fullmäktige beslutar i frågor av större vikt för kommunen såsom mål och riktlinjer, budget och skattesats.

Kommunfullmäktiges sammansättning 2024:

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ett helhetsansvar för att leda, samordna, följa upp och utveckla kommunens verksamheter.

Kommunala nämnder

Kommunernas nämndorganisation är fastställd av kommunfullmäktige. För alla nämnder finns ett reglemente som anger vilka ansvarsområden varje nämnd har. Nämnderna ska följa de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt och det ska ske inom de ekonomiska ramar som kommunfullmäktige angivit. Nämnderna är ansvariga gentemot fullmäktige och ska regelbundet rapportera om sin verksamhet till fullmäktige. Förutom ovanstående nämnder finns även valnämnd, krisledningsnämnd, revisorer och överförmyndare.

Beskrivning koncern

Den samlade kommunala verksamheten bedrivs huvudsakligen i kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation. Kommunen tog ett strategiskt beslut för ett antal år sedan och avvecklade flera bolag för att undvika intressekonflikter och förbättra verksamheten. Det finns ett helägt bolag:

AB Melleruds Bostäder som är ett allmännyttigt bostadsbolag som styrs av ägardirektiv samt av lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag.

Därtill finns ett antal företag/organisationer som kommunen har ägarintresse i. I matrisen ovanför finns företag/organisationer med som kommunen har ett ägarintresse/andel över 12 %:

Dalslands miljö- och energiförbund syftar till att handha för kommunerna gemensamma förvaltningsuppdrag. Fyra av Dalslandskommunerna har en gemensam Miljönämnd inom kommunalförbundet.

Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund, NÄRF ägs av och bedriver räddningstjänst i Trollhättans, Vänersborgs, Färgelandas och Melleruds kommun.

Visit Dalsland AB ägs av kommunerna i Dalsland samt Vänersborg.

Nätaktiebolaget Biogas Brålanda ägs av Vänersborgs och Melleruds kommun samt driftsbolaget Biogas Brålanda.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Styrmodell

Kommunfullmäktige beslutade under 2019 om styr- och ledningssystemet. I dokumentet beskrivs bland annat målprocess, god ekonomisk hushållning, budgetprocess, redovisning, uppföljning/upsikt, intern kontroll och dialog.

Styrdokument

I "Riktlinjer för styrdokument" anges struktur, terminologi och beslutsnivåer för Melleruds kommuns styrande dokument. Styrdokument som har beslutats av politiska organ samlas i kommunens författningssamling på kommunens hemsida.

Målprocess och God ekonomisk hushållning

Kommunallagen ställer krav på att kommuner ska ha god ekonomisk hushållning och ha en ekonomi i balans, det vill säga intäkterna ska överstiga kostnaderna. Kommunfullmäktige har för att främja en utveckling av god ekonomisk hushållning fastställt övergripande mål för ekonomi och verksamhet. Fullmäktigemål är övergripande verksamhetsmål som ska utgå från visionen och sträcka sig från mandatperiodens andra år genom nästa mandatperiods första år. Nämnderna konkretiserar fullmäktigemålen i årliga nämndmål, som beslutas i respektive nämnd. Dessa följs upp via nyckeltal/aktiviteter. Det är nämndernas mål, kopplat till fullmäktigemålen som ligger till grund för bedömning av fullmäktiges måluppfyllelse. Kommunfullmäktiges finansiella mål ska verka för att kommunens finansiella ställning inte försvagas. God ekonomisk hushållning i Melleruds kommun innebär att de finansiella målen uppnås och majoriteten av fullmäktiges mål för verksamheten uppnås eller delvis uppnås.

Budget och uppföljning

Budgeten beslutas av kommunfullmäktige i juni varje år. Under hösten som följer tar nämnderna fram detaljbudgetar med nämndmål. Under året görs två uppföljningar med prognoser inklusive delårsbokslut samt ett årsbokslut. I delårsbokslutet och årsbokslutet redovisas även måluppfyllelsen. Nämnderna bestämmer i vilken omfattning de vill ha uppföljningar från sina förvaltningar, flera av dem har uppföljningar månatligen.

Uppföljning/Upsikt

Kommunstyrelsen ansvarar för att hålla uppsikt över hela den kommunala koncernen. Uppföljning av kommunens verksamheter har sin utgångspunkt i väsentliga avvikelser mellan budget, mål och utfall. Vid befarade underskott kallas nämnderna till dialog med kommunstyrelsens presidium för att redovisa åtgärder för att minska underskottet.

Intern kontroll

Kommunstyrelsen har inom ramen för uppsiktsplikten ett övergripande och samordnande ansvar för internkontroll. Enligt reglementet för interkontroll ansvarar varje nämnd att utifrån riskbedömningar anta en internkontrollplan. Uppföljning av nämndernas internkontroll ska årligen redovisas till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen ska med utgångspunkt från nämndernas rapporter utvärdera kommunens system för internkontroll och föreslå förbättringar i de fall det behövs.

Dialog

Dialogträffar sker tre gånger under året mellan nämndpresidier, kommunfullmäktiges gruppleddare, kommunstyrelsens arbetsutskott och kommunens ledningsgrupp, i samband med budget, delårsbokslut och bokslut.

Kommunstyrelsens uppsikt har utvecklats med regelbundna dialoger med kommunalförbundet Dalshöjens Miljö- och energiförbund och Melleruds bostäders presidier. Bolagets prognoser och delårsrapport samt förbundets delårsrapport med prognos behandlas av fullmäktige.

Kommunfullmäktige tillsätter representanter till Melleruds bostäder och Dalslands Miljö- och energiförbund. Kommunen styr Melleruds bostäder via ägardirektiv och förbundet via förbundsordning.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Samhällsekonomisk utveckling

Inflationen tynger ännu världsekonomin

Världsekonomin präglas i år av den ännu höga inflationen. Inflationstoppen har dock troligen passerats i flertalet länder. Trots nedgångar under året kommer det dröja innan inflationen är i närheten av centralbankernas inflationsmål, för vissa länder dröjer det långt in i 2024.

Vad som därtill utmärker 2023 är låg global BNP-tillväxt. Till stor del är detta följderna av hög inflation och stigande räntor 2021–2023. Hushåll världen över möter kraftigt ökande levnadsomkostnader medan lönsamheten pressas alltmer i räntekänsliga delar av näringslivet. Den höga inflationen tvingar centralbanker världen över till fortsatt åtstramande penningpolitik också i år. Trots efterfrågeförsvagningar har arbetsmarknaden i flera länder hittills stått emot oväntat väl. Sysselsättningsstillväxten mattades dock av 2022, varpå den nedgång av andelen arbetslösa som syns i flertalet länder tycks ha upphört. Svagare sysselsättning och stigande arbetslöshet väntar på flera håll i år, inte minst i Sverige. Den svaga omvärldstillväxten bidrar i år till att svensk ekonomi tappar fart. BNP utvecklas svagare i Sverige än i de flesta andra OECD-länder och minskar med 1,0 procent jämfört med 2022.

Lågkonjunktur både 2023 och 2024

Efterfrågan i svensk ekonomi började bromsa in under förra hösten efter den stora inflations- och ränteuppgången 2021–2022. Under sista kvartalet minskade till och med BNP. Efter en kort period av normalisering efter pandemin och efterföljande återhämtning går svensk ekonomi nu åter in i lågkonjunktur. Att efterfrågan minskar i år innebär att många företag, särskilt på den svenska hemmamarknaden, behöver anpassa sina kostnader. Samtidigt behöver de göra en avvägning mellan att anpassa sig till lågkonjunkturen på kortare sikt. Det handlar om den mer strukturella kompetensbristen och storleken på personalstyrkan. Det är stora kostnader involverade i att rekrytera personal och det finns stora matchningsproblem mellan utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden. Motståndskraften i den svenska arbetsmarknaden har dock bidragit till att bromsa konjunkturedgången hittills. Arbetslösheten bedöms tillfälligt öka till 9,0 procent 2024 innan den faller tillbaka.

Svenska hushåll drabbas särskilt hårt av räntehöjningar då många har höga bostadslån och korta räntebindningstider, vilket gör att högre ränta slår igenom snabbare och hårdare mot hushållen i Sverige än i många andra länder. Den höga inflationen urholkar lönerna och hushållens reala disponibla inkomster minskar i år. Hushållens ränteutgifter, som andel av deras disponibla inkomster, ökar snabbt och är drygt fyra gånger så hög i år som 2021. Den försvagade ekonomin hos hushållen och den höga räntan påverkar bostadspriserna och bostadsbyggandet negativt.

Nästa år väntas en svagt ökad efterfrågan i ekonomin med mer optimistiska hushåll i takt med att inflationen och därefter även ränteläget faller tillbaka. Det är dock först 2025 som återhämtningen tar fart på allvar. Stigande efterfrågetillväxt, lägre ränteläge och tilltagande optimism bland företag och konsumenter gör att investeringarna ökar igen.

Procentuell förändring (om inget annat anges)	2022	2023	2024	2025	2026
BNP	2,7	-1,0	1,6	3,3	2,6
Arbetade timmar	2,4	0,8	0,6	2,0	1,7
Arbetslöshet	7,5	8,1	9,0	8,6	7,7
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,7	3,9	3,7	3,4	3,3
Inflation, KPIF	7,7	5,4	1,8	1,8	2,0
Inflation, KPI	8,4	7,6	2,1	1,1	1,9

Källa: Sveriges Kommuner och Regioner cirkulär 23:20

Kommunsektorns ekonomi är mycket ansträngd

Förändringen har gått mycket fort, från 2000-talets starkaste resultat till de svagaste. De flesta kommunerna och merparten av regionerna redovisade överskott, och högre skatteintäkter än budgeterat var den viktigaste förklaringen. Som andel av skatteintäkter och generella statsbidrag motsvarade resultatet 2022 totalt 4 procent. Flera år med starka resultat har stärkt soliditeten och den långsiktiga beredskapen har förbättrats i de flesta kommuner. Det bidrar till ett bra utgångsläge inför de stora ekonomiska utmaningar som nu drabbar sektorn, där hög inflation, stigande räntekostnader och kraftiga kostnadsökningar för pensioner medför att resultaten faller i snabb takt.

Resultatet 2023 beräknas rasa med 26 miljarder kronor i kommunerna jämfört med 2022. Kommunerna beräknas få ett plusresultat på 8 miljarder kronor, vilket är det svagaste resultatet sedan IT-kraschen i början av 2000-talet. Det innebär negativa resultat i väldigt många kommuner och i andra fall är marginalerna små och trycket på effektiviseringar i verksamheterna stora. Nästa år förvärras situationen ytterligare, med ännu högre pensionskostnader. Skulle inga åtgärder vidtas hamnar kommuners och regioners sammantagna resultat på -28 miljarder kronor 2024, där regionerna står för -20 miljarder. För att undvika så stora underskott krävs mycket stora neddragningar och/eller skattehöjningar och även med mycket stora åtgärder är det för många regioner antagligen inte möjligt att nå en ekonomi i balans av egen kraft.

Skatteintäkterna ökar nominellt med 4,3 procent 2023 och 4,0 procent 2024, för att sedan öka ytterligare när arbetsmarknaden återhämtar sig. Realt sett utvecklas dock skatteunderlaget uselt. I år beräknas skatteunderlaget minska realt med 2,5 procent till följd av att priser, pensioner och löner sammantaget ökar i snabbare takt än skatteintäkterna. Det är första gången sedan 2004 som skatteunderlaget urholkas i reala termer. Nästa år sker knappt någon förstärkning alls, då skatteunderlaget endast ökar realt med 0,2 procent. Under förutsättning att inflationen går ner under inflationsmålet i juni 2024 sker dock en relativt kraftig förstärkning av det reala skatteunderlaget 2025, med 4,5 procent.

Under förutsättning att inflationstakten minskar rejält går även pensionskostnaderna ned 2025, nästan lika drastiskt som de ökade, och resultaten i kommuner och regioner återhämtas. När och hur mycket inflationen dämpas blir avgörande för att trycket från pensionskostnaderna och höga räntekostnader ska lätta och hur ekonomin därmed ser ut i ett lite längre perspektiv.

Melleruds utveckling sig inte från rikets utveckling utan kommunens starka resultat är oerhört svag inför 2024 trots åtgärder.

Källa: Sveriges kommuner och regioner ekonomirapporten maj 2023

Kompetensförsörjning - en stor utmaning

Kompetensförsörjningen och bristen på arbetskraft fortsätter att vara en stor utmaning. I välfärdssektorn uppstår de största behovsökningarna kommande år inom äldreomsorgen, en naturlig följd av den åldrande befolkningen.

Utöver bristen på arbetskraft blir det framöver ännu svårare att hitta personal med rätt utbildning och kompetens, vilket gör att statens krav och insatser på ökad personaltäthet inte kan infrias. Insatser för att klara kompetensförsörjningen är nödvändig. Det kan handla om att få fler att arbeta längre, att de som arbetar deltid arbetar mer, använda befintlig arbetskraft mer effektivt. Att aktivt arbeta för att behålla personal genom exempelvis arbetsmiljöarbete, utvecklingsarbete och ledarskap samt att arbeta för att de som helt står utanför arbetsmarknaden introduceras.

Källa: Sveriges Kommuner och Regioner Ekonomirapport, maj 2022 och 2023

Lagrådsremiss: En effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner.

Regeringen har lämnat över en remiss till Lagrådet utifrån förslagen i betänkandet *En god kommunal hushållning*. Förändringarna i regelverket är få då regeringen bedömer att det inte finns skäl till mer omfattande ändringar. Några ändringar som ändå sker är införandet av en resultatreserv samtidigt som resultatutjämningsreserven (RUR) avvecklas, att budget ska ha ett koncernperspektiv samt att revisionsberättelsen ska hållas tillgänglig på kommunens webbplats. Därtill föreslås att särskilda riktlinjer för pensionsmedelsförvaltningen tas bort, däremot föreslås ingen ändring av pensionsredovisningen, blandmodellen kvarstår. Den nya lagen föreslås träda i kraft 1 januari 2024.

Källa SKR.se

Utredning av kommunalekonomisk utjämning

En parlamentariskt sammansatt kommitté har fått i uppdrag att göra en översyn av den kommunalekonomiska utjämningen. Syftet med uppdraget är att säkerställa att den kommunalekonomiska utjämningen ger kommuner och regioner likvärdiga ekonomiska förutsättningar att tillhandahålla välfärd och annan kommunal service, trots skillnader i skattekraft och strukturella förutsättningar. I utredningen ingår samtliga delmodeller. Utredningen ska även undersöka en eventuell påverkan av utjämnningssystemet på utveckling och tillväxt, såväl positiv som negativ. Uppdraget ska redovisas senast 3 maj 2024.

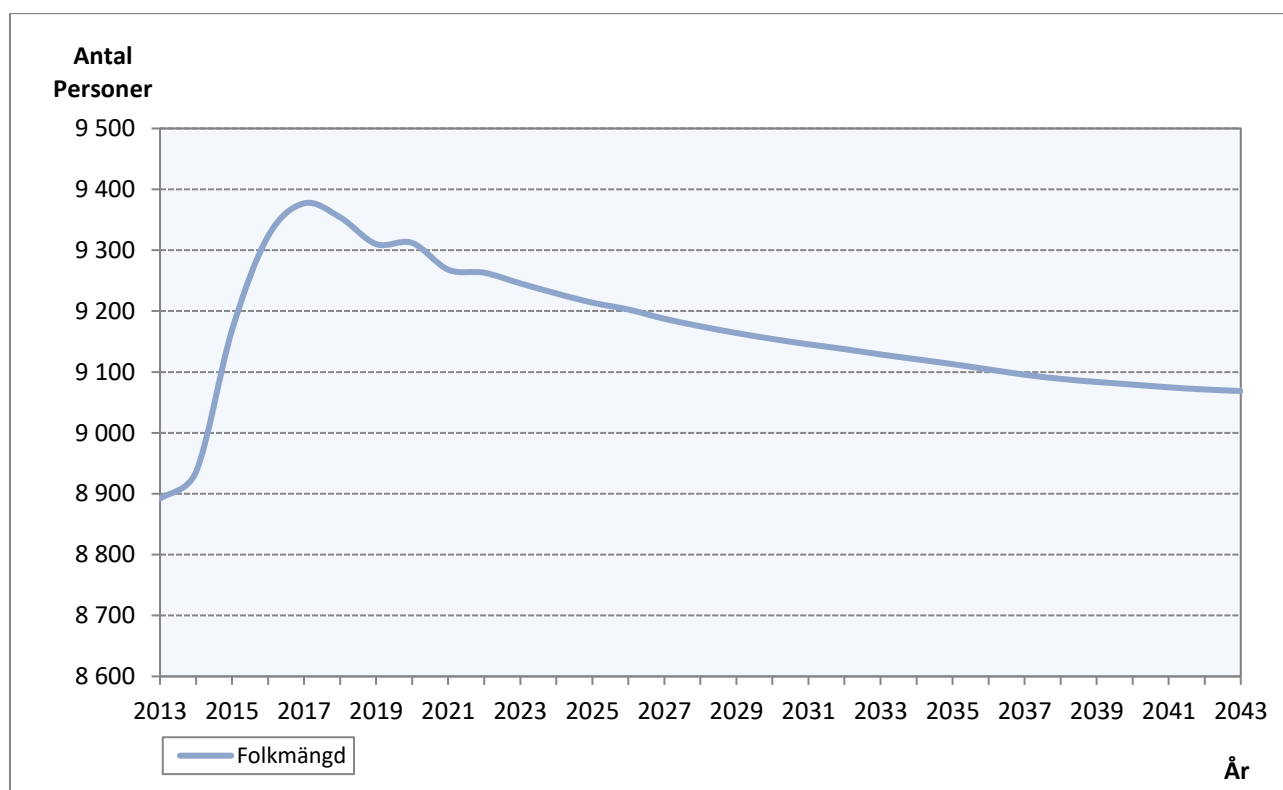
Källa: Regeringen.se

Förutsättningar Mellerud

Befolkningsminskning

Antal invånare i Melleruds kommun har under lång tid minskat. En minskning av antalet invånare ger lägre skatteintäkter och försämrade planeringsförutsättningar. För åren 2014 - 2017 bröts denna trend tillfälligt och befolkningen ökade när kommunen tog emot många nyanlända. Under 2018 började befolkningen åter att minska, med undantag för 2020. Födelsenettet har varit negativt under många år och det tidigare positiva flyttnettet har i stort sett upphört. För 2022 minskade invånarantalet med 5 personer. Födelsenettet och inrikes flyttnetto var fortsatt negativt medan flyttnettet från utlandet var positivt.

Enligt den senaste befolkningsprognosen från SCB minskar Melleruds invånarantal fram till 2043. Enligt prognosen fortsätter födelsenetto vara negativt och nettoinflyttandet ökar något. En minskning av antalet invånare ger försämrade finansieringsförutsättningar. Mellerud är beroende av bidrag från de kommunala utjämningsystemen och dessa fördelas utifrån antal invånare, detsamma gäller generella statsbidrag.

Diagrammet visar Melleruds kommuns invånarantal 2013–2022 och befolkningsprognosen för 2023–2043.

Källa: SCB befolkningsprognos för Mellerud

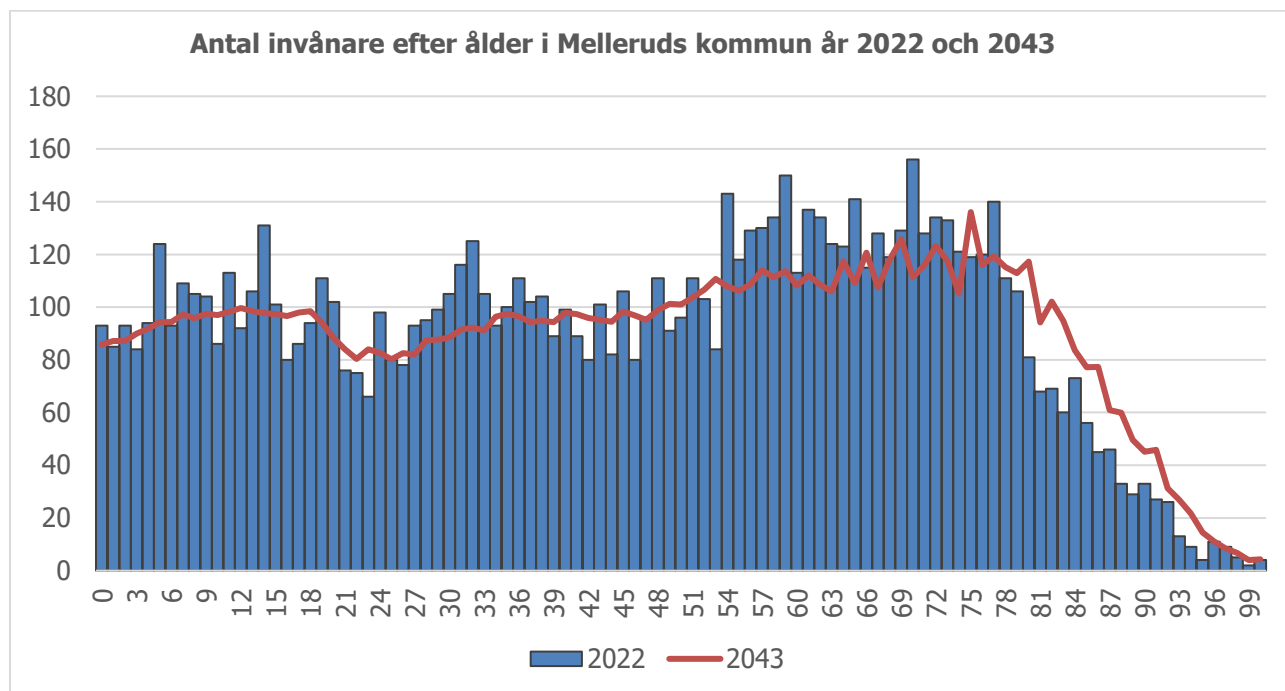
SCB har även gjort en befolkningsprognos för skolområdena Åsensbruk, Åsebro, Dals Rostock och centrala Mellerud. I samtliga områden minskar befolkningen förutom i Melleruds tätort.

Befolkningsutvecklingen är av yttersta vikt för kommunens verksamhets- och investeringsplanering. Men lika viktigt ur en kommunal synvinkel är befolkningsstrukturen, då framför allt invånare i de äldre och yngre åldrarna i högre utsträckning efterfrågar välfärdstjänster än invånare i arbetsför ålder. För de yngre handlar det framför allt om förskola och skola och för de äldre om äldreomsorg och sjukvård.

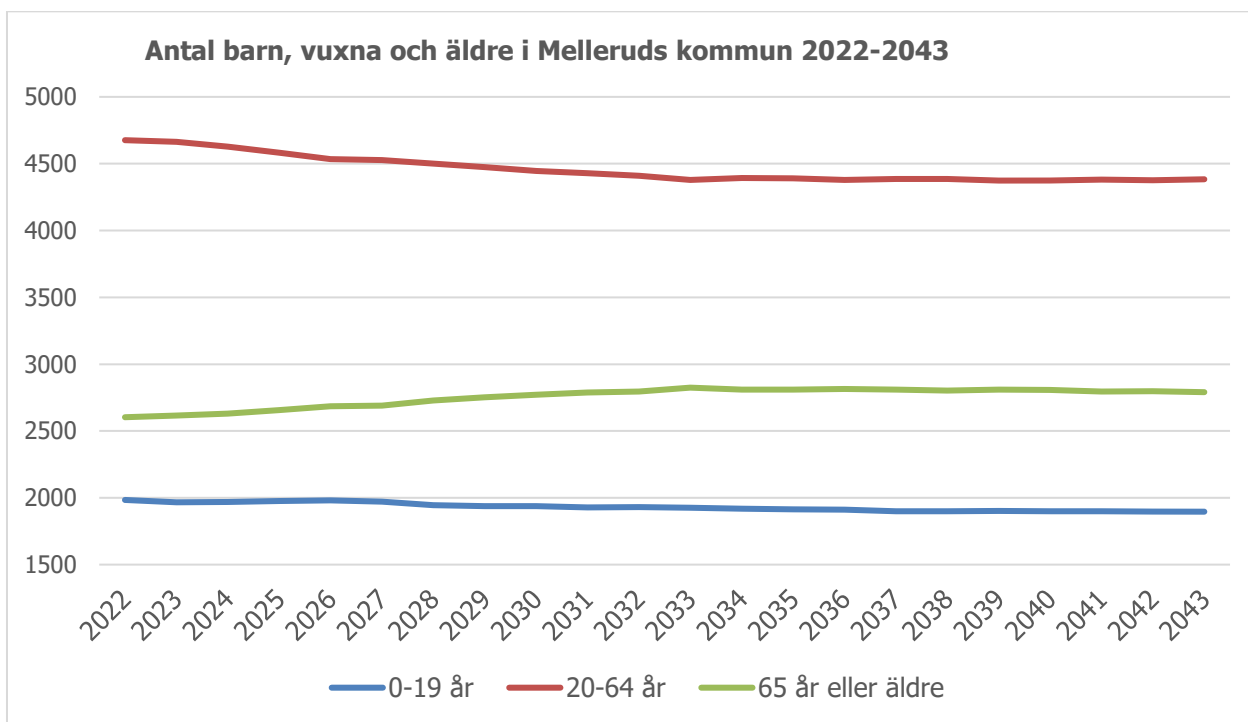
Mellerud har en hög grad äldre befolkning, ca 28 procent av invånarna är över 65 år och 2030 beräknas andelen öka till 30 procent. Både beroende på ökat antal i gruppen och en minskning av antalet invånare. Medelåldern i Melleruds kommun är hög jämfört med riket.

Befolkningen i arbetsför ålder i Mellerud sjunker och befolkningen blir äldre. Kompetensförsörjning blir en allt större utmaning när befolkningsstrukturen förändras framöver och personer över 80 år ökar med ca 50 procent. Försörjningsbördan ökar när de som är sysselsatta behöver försörja fler individer. Det ställer stora krav på prioritering av de offentliga resurserna och servicen till medborgarna kan komma att behöva förändras och omprioriteras.

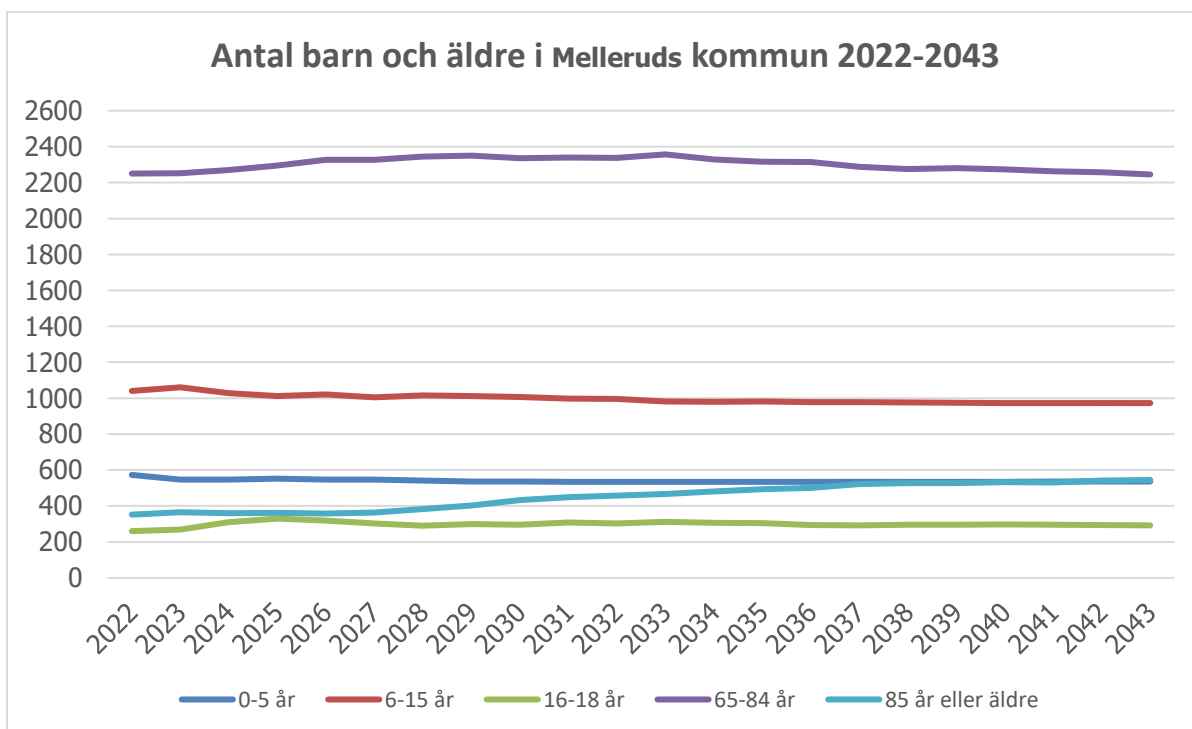
I diagrammet nedan visas en jämförelse mellan antalet invånare i Melleruds kommun efter ålder år 2022 och 2043. Befolkningen i arbetsför ålder i Mellerud sjunker och befolkningen blir äldre.

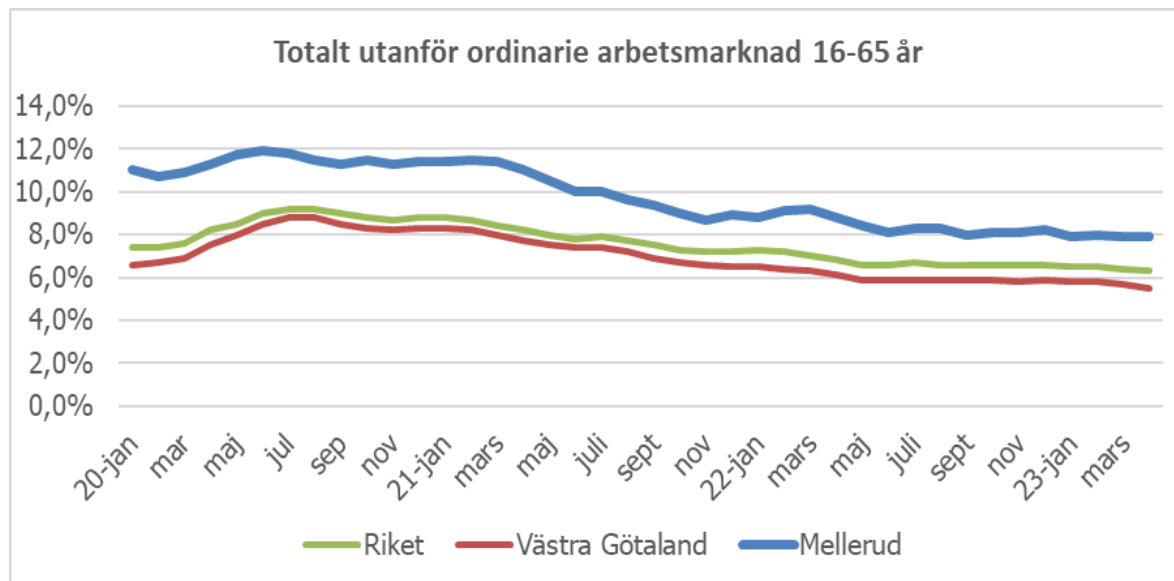
Liksom riket visar prognosen på en ökning i åldersgruppen äldre och en minskning av antalet unga. I riket ökar de kommande tio åren antalet personer över 80 år med 50 procent och antalet unga, 0–19 år, minskar marginellt fram till 2031.

För Melleruds del minskar fram till år 2043 antalet unga i åldern 0–5 år med ca 30, antalet barn i åldern 6–15 år minskar med ca 70 medan antalet i åldern 16–18 år ökar med ca 20 personer. Antal personer i åldern 85 år och äldre ökar med ca 200 personer till 2043. I åldern 65–84 år sker en ökning till år 2033 för att sedan minska till 2022 års nivå.

Arbetslösheten minskar

Diagrammet ovan visar antalet arbetslösa i Mellerud, riket och Västra Götalandsregionen mellan januari 2020-mars 2022.

Arbetslösheten i kommunen har minskat något från 2022 (8,2 %) och var i april 7,9 %. Det är högre än rikets 6,3 % och Västra Götalandsregionens 5,5 %. Melleruds utveckling av öppet arbetslösa följer rikets utveckling med en ökande arbetslöshet under kvartal 1 och 2 under 2020 som en följd av pandemin. Under första kvartalet 2021 började arbetslösheten minska och minskningen har fortsatt, med undantag för några månader. Andelen öppet arbetslösa var i april 2,8 %, vilket är på samma nivå som riket. Däremot är andelen som är i program med aktivitetsstöd 5,1 %, vilket är 1,6 % högre än riket och 2 % högre än Västra Götalandsregionen.

Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning

Kommunens största inkomstkälla är skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning. De utgör närmare 80 % av de totala kommunala inkomsterna. Skatteintäkterna påverkas främst av kommunens invånarantal och utveckling av skatteunderlaget, dvs summan av våra beskattningsbara inkomster i riket. Skatteintäkterna i budget och prognoser budgeteras och redovisas i aktuell inkomstnivå. Skatteintäkterna för 2024 grundas på taxeringsutfallet från 2021 uppräknat med SKR:s bedömning av uppräkningsfaktorer i riket för 2022, 2023 och 2024. Slutlig justering av det faktiska utfallet för 2024 sker efter taxeringen 2025 och regleras i januari 2026.

Skatteintäkter är beräknad efter SKR:s (Sveriges Kommuner och Regioner) prognos från februari samt SCB:s befolkningsprognos. Enligt SCB:s befolkningsprognos minskar antalet invånare med 15–20 invånare per år under kommande treårsperiod. Skatteintäkterna är beräknade efter en befolkningsminskning med -30 invånare per år. Skattesatsen på 22,60 är oförändrad under perioden.

De skatter och bidrag kommunen erhåller bygger på antalet invånare 1 november året innan budgetåret. Nedan visas prognos på antal invånare som utgår från faktisk befolkning 1/11 2022 och därefter minskar med -30 invånare per år. En minskning av antalet invånare ger lägre skatteintäkter och utjämningsbidrag. En minskning med 30 invånare per år ger ca -2 mnkr lägre skatteintäkter och utjämningsbidrag per år.

Antal invånare 1/11	2023	2024	2025
	9 244	9 214	9 184

Det **kommunalekonomiska utjämningsystemet** syftar till att skapa likvärdiga förutsättningar för alla kommuner att tillhandahålla sina invånare likvärdig service oberoende kommuninvånarnas inkomster och andra strukturella förhållanden (geografiska, befolkningsmässiga, sociala faktorer mm). Den kommunalekonomiska utjämningsen består av fem delar; inkomstutjämningsen, kostnadsutjämningsen, införande/strukturellbidrag, LSS-utjämningsen och regleringsbidrag/avgift.

Inkomstutjämningsen kompenserar för olikheter mellan olika kommuners skattekraft, det vill säga skillnaderna i invånarnas genomsnittsinkomst. Melleruds invånare har lägre medelinkomst än riket och får därför bidrag från inkomstutjämningsystemet.

Kostnadsutjämningsen består av olika delar där kommuner med ogynnsam struktur får ett bidrag av staten medan kommuner med gynnsam struktur får betala till staten. Mellerud har en ogynnsam struktur mot riket och får ett bidrag i kostnadsutjämningsen.

Kostnadsutjämningsarna för 2024 är enligt preliminära beräkningar från SCB per april. Samtliga variabler är inte fastställda. Slutliga beräkningarna kommer att fastställas av SCB i december.

LSS-utjämningsen ska jämställa kommunernas kostnader för LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Mellerud erhåller bidrag i LSS-utjämningsen.

Regleringsbidrag/avgift är skillnaden mellan det generella statsbidraget (statens anslag för kommunalekonomisk utjämningsen) och kommunernas och regionernas anspråk utifrån ovanstående delar. Den kan vara såväl positiv som negativ och fördelas lika till kommuner utifrån invånarantal.

Regleringsposten påverkas av ändrade statsbidrag mellan åren, men också av hur kostnaden för inkomstutjämningsystemet ändras.

Fastighetsavgiften innebär att den kommuninvånare som äger en fastighet ska betala en avgift baserad på taxeringsvärde. Fastighetsavgiften är enligt prognos från SKR/SCB 2022–12 för 2024.

Mnkr	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Egna preliminära skatteintäkter	429	442	460	477
Slutavräkning				
Prognostiserad slutavräkning				
Summa skatteintäkter	429	442	460	477
Inkomstutjämningsen	173	178	184	191
Kostnadsutjämningsen	40	34	34	34
LSS-utjämningsen	27	26	26	26
Fastighetsavgift	26	26	26	26
Regleringsbidrag	22	21	15	12
Generella bidrag	6	5	0	0
Summa generella statsbidrag/utjämningsen	294	290	285	289
Summa	723	732	745	766
Procentuell förändring skatteunderlag (skatteintäkter, kommunalekonomisk utjämningsen och generella statsbidrag)		1,2	1,7	2,8
<i>SKR april, cirkulär 22:28</i>				

Kostnadsutjämningsen

Bidraget i kostnadsutjämningsen minskar med ca 6 mnkr till 2024. Detta beror på att andelen i åldern 16–18 år tillfälligt minskade med ca 30 personer under 2022. För 2024 är antalet i åldern 16–18 år på samma nivå som 2022. Faktorn åldersersättning i kostnadsutjämningsen har en eftersläpningseffekt på två år.

LSS-utjämningsen

Bidraget i LSS utjämningsen minskar med 1,5 mnkr beroende på färre insatser. Beräkningen är preliminär från SCB per april. Slutliga beräkningarna kommer att fastställas av SCB i december.

Regleringsbidraget

Kommunen har erhållit bidrag enligt finansieringsprincipen, d.v.s. kommunen kompenseras av staten för ökade åtagande och kostnader. Det har ökat regleringsbidraget och fördelats ut till nämnderna.

Generella bidrag

Riksdagen har beslutat om två tillfälliga generella statsbidrag som tillfaller Melleruds kommun: Bidrag avseende kommun med högt flyktningmottagande 1,8 mnkr per år 2022–2024. Bidrag för kommun med särskild utmaning 3,3 mnkr per år 2022–2024.

Finansnetto

Finansiella intäkter avser främst borgensavgifter från AB Melleruds Bostäder. De finansiella kostnaderna består av räntor på upptagna lån samt av ränte- och basbeloppsuppräknings av den del av pensionsskulden som ingår i balansräkningen. Ränta för lån har beräknats till minst 3 % för perioden 2024–2026. Beräkningen är gjord utifrån en nyupplåning på 60 mnkr under 2024, för 2025 med 40 mnkr och ytterligare 70 mnkr under 2026. Nyupplåning avser den taxefinansierade verksamheten. En allt större del av räntekostnaderna finansieras genom affärsverksamhetens taxor.

Pensioner

Kommunernas **pensionsredovisning enligt "blandmodellen"** innebär att pensionsrätt som är intjänad före 1998 inte redovisas som skuld i balansräkningen utan som ansvarsförbindelse. Det innebär att kommunens pensionskostnader belastas både med kostnader för de som redan gått i pension och för de som arbetar nu.

Från 2023 har ett nytt pensionsavtal tecknats. Det innebär att premierna höjs från 4,5 % av lönesumman till 6 % och från 30 % till 31,5 % för de som har inkomster över taket (7,5 inkomstbasbelopp).

De som idag tjänar över 7,5 gånger inkomstbasbeloppet och är födda före 1986 har rätt till en förmånsbestämda ålderspensionen (FÅP:en), förutom en premie på 4,5 % av lönesumman. De kan välja om de vill gå in i det nya pensionsavtalet eller stanna kvar i befintligt avtal. Kommunen har en försäkringslösning för den förmånsbestämda ålderspensionen, där, kommunen betalar in en premie löpande till försäkringsbolaget i stället för att redovisa denna som en skuld i balansräkningen.

Den höga inflationen påverkar även pensionskostnaderna. Enligt Skandias pensionsskuldprognos per december ökar pensionskostnaden för 2023 med mellan 20–25 mnkr och ökar ytterligare till 2024. Orsaken till förändringen är främst den ökande inflationen vilket ger en ytterligare höjning av prisbasbeloppet. Enligt prognosen beräknas pensionskostnaderna minska till 2025 men förutsätter att inflationen minskar sjunker.

Ansvarsförbindelsen, pensionsrätt intjänad före 1998 som inte redovisas som en skuld i balansräkningen, kommer inte minska lika snabbt som den gjort de senaste åren på grund av ökat prisbasbelopp 2023 vilket kommer innebära något lägre soliditet. Diskonteringsräntan kommer ligga kvar på oförändrad nivå som 2021.

Pensionskostnaderna och pensionsskulden är beräknade efter Skandias prognos från december. Prognosen är osäker då pensionskostnaderna påverkas av ett antal faktorer som inflation, lönerrevision inkomstbasbelopp, räntor mm

Förutsättningar nämnderna

Jämfört med budget 2023 har nämnderna fått följande generella ramförändringar i enlighet med KSAU:s direktiv:

Uppräkning	2024	2025	2026
Personalkostnader	Se nedan	Se nedan	Se nedan
Övriga kostnader	1,5%	1,5%	1,5%
Köp av huvudverksamhet	2,5%	2,5%	2,5%
Externa intäkter	1%	1%	1%

Personalkostnader

Personalkostnader har räknats upp med Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) prognos från april för 2024–2026. Utrymme för löneökningar budgeteras centralt och fördelas till respektive nämnd efter att de lokala förhandlingarna är klara. Ramuppräknings för förtroendevaldas arvode, timlöner etc. kompenseras direkt i ramarna 2024 och centralt 2025–2026. Eventuella löneförändringar som sker vid sidan om den årliga löneöversynen kompenseras inte.

Löpande kostnader

I löpande kostnader inbegrips köp av varor och tjänster. Inflationen beräknas uppgå till 5,8 % för 2023 enligt KPIF och 1,2 % för 2024. I uppräkningsunderlaget har en schablonuppräknings på 1,5 % använts för "löpande kostnader" för att kompensera för inflation. Kostnader för köp av huvudverksamhet (gymnasieverksamhet, räddningstjänst, miljöverksamhet och placeringar inom IFO) räknas upp med 2,5% då dessa kostnader är relaterade till lön. För att kompensera för prisökningar avseende 2023 som ökat mer än vad som kompenseras i budgeten tilldelas samhällsbyggnadsförvaltningen 0,5 mnkr för ökade livsmedelskostnader, kultur- och utbildningsnämnden 0,35 mnkr för interkommunala ersättningar avseende riksprislistan och socialnämnden 0,25 mnkr för höjda arvoden och placeringar. Kostnadsökningar därutöver ska inrymmas i tilldelad ram.

Intäkter

Verksamheternas externa intäkter har schablonuppräknats med 1 %.

Internränta

Internräntan är satt efter SKR:s rekommendation i februari, dvs till 2,5 %. Vid eventuell förändring av internräntan kommer teknisk justering att göras.

Personalomkostnadspålägg

Personalomkostnadspålägg följer SKR:s rekommendationer gällande lagstadgade arbetsgivaravgifter (31,42%) och avtalsförsäkringar (0,13 %). Gällande kollektivavtalad pension används Skandias beräkning utifrån Melleruds kostnader för pensioner (11,80 %). Det totala personalomkostnadspålägget uppgår till 43,35 %. Nämndernas budgetramar är justerade till det lägre PO-pålägget. Eventuellt kommer justering av personalomkostnadspålägget göras efter prognos från Skandia, teknisk justering av ramar kommer göras med motsvarande belopp.

Statsbidrag

Förutom den budgetram som tilldelas från kommunfullmäktige finns ett stort antal riktade statsbidrag till verksamheten, som är avsedda för ett visst ändamål. Varje nämnd/förvaltning bedömer själva hur de ska hantera konsekvenserna av riktade statsbidrag och vad som händer när bidraget upphör.

Demografiska förändringar

Det finns ingen beslutad resursfördelningsmodell som justerar volymförändringar för barn, elever och äldre utifrån befolkningsprognos. Antalet barn och elever förändras endast marginellt under åren 2023–2025. Under perioden finns en viss ökning av antalet personer över 75 år. Förslag till resursfördelningsmodell ska tas fram till 2025.

Affärsverksamheten

Affärsverksamheterna VA, renhållning och fjärrvärme förutsätts hålla 100 % avgiftsfinansiering. För denna del av kommunens verksamhet görs ingen schablonmässig uppräknings. En översyn av taxor har gjorts inom VA-verksamheten, renhållningsverksamheten och fjärrvärmeverksamheten men kommer att behöva justeras igen med anledning av ökade priser och stigande räntor. Även utbyggnad av VA-anslutningar inom vissa områden medför att taxorna måste höjas.

Justering av nämndernas ramar

Tekniska justeringar av nämndernas ramar kommer att göras vid förändring av personalomkostnadspålägg och intern ränta. Även utfallet i årets lönerevision kommer fördela ut till nämndernas ramar från centralt anslag efter budgeten är beslutad.

Ramförändringar (tkr)	KF, ÖF, VN, REVISION	KS SBF	KS KSF	BN	KUN	SN
Budget 2023	3 238	40 101	69 804	-249	253 654	317 743
Anslag EU-val	100					
Kompensation Öppen skolskjuts (Enl. beslutad budget-23)					1 000	
Kompensation elkostnad utgår 2024 (Enl. beslutad budget-23)		-800	-110		-10	-80
Kompensation ökade kapitalkostnader		500	500			
Ramförstärkning KUN från förfogandeanslag permanentas			-4 200		4 200	
Tillfälligt anslag extern översyn admin. alla nämnder			200			
Åtgärder/omdisponering		-2 760	-4 450		-2 310	-5 800
Anslag enligt finansieringsprincipen						
Kommuner mot brott			100			
Skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna						300
Vägar till hållbara vattentjänster		40				
Personlig assistans						-100
Extra studietid					200	
Uppräkningar						
Lönerevision 2023 ¹⁾		1 249				
Löneuppräkning (timlöner, OB ers, arvoden mm)	75	198	143	18	46	2 310
Övrig uppräkning 1,5 %	27	1 056	762	6	970	817
Uppräkning externa intäkter 1 %		-438	-145	-13	-378	-595
Köp av huvudverksamhet (t. ex gymnasieplatser)			248		393	166
Uppräkning kost/städ/lokalhyra		-3 162	91		1 788	1 086
Inflationskomp (IKE ²⁾ , arvoden/placeringar, Livsmedel)					635	365
Tekniska justeringar						
Flytt av Stinsen fritidsgård			1 958		-1 958	
Rådahallen omfördelning budget		-4 085	4 085			
Höjd internränta till 2,5 % (från 2,2 %)		2 134	8	2	7	15
Sänkt PO till 43,35 % (från 43,45 %)	-1	-46	-25		-117	-200
Externa intäkter taxefinansierade		-546				
Budget 2024	3 439	33 441	68 969	-236	258 120	316 027

1. Löneuppräkning för månadsanställd och visstidsanställda budgeteras centralt och fördelas ut när lö-
nerevision är klar. Undantag görs för serviceenheten där det fördelas direkt i ram.

2. IKE är förkortning på interkommunala ersättningar.

**Av kommunstyrelseförvaltningens budget avser förfogandeanslaget 3,8 mnkr, varav minst 1,7
mnkr är in-tecknat för 2024.**

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

God ekonomisk hushållning

Kommunallagen anger att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i verksamheten. Enligt kommunallagen ska kommuner varje år upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna, det så kallade balanskravet. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin. Kommuner ska också ange finansiella och verksamhetsmässiga mål samt riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Kommunallagens krav klargör därmed att begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. Det finansiella perspektivet tar sikte på kommunens finansiella ställning och utveckling. Verksamhetsperspektivet tar sikte på förmågan att bedriva verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Verksamhetsmål och finansiella mål hänger ihop för att uppnå en god ekonomisk hushållning.

Kommunen ska i enlighet med detta ange både finansiella mål och mål för verksamheten för att god ekonomisk hushållning ska uppnås. Det är kommunfullmäktiges finansiella mål och mål för verksamheten som definierar vad som är god ekonomisk hushållning för Mellerud.

Definitionen av god ekonomisk hushållning avseende de finansiella målen är att: Innevarande generation ska inte överföra några obalanserade kostnader eller skulder till kommande generationer och långsiktigt ska kommunen ha en god ekonomisk hushållning i verksamheten samt en stark ekonomi, där inkomster och utgifter ska vara i balans över tid och överskott är en förutsättning för att finansiera investeringarna. Kommunfullmäktige har för 2024 beslutat om tre finansiella mål och sex mål för verksamheten. Nämnderna tar fram mål utifrån fullmäktiges verksamhetsmål och följs upp via nyckeltal. Det är nämndernas mål, kopplat till fullmäktigemålen, som ligger till grund för bedömning av fullmäktiges målluppfyllelse för verksamhetsmålen.

God ekonomisk hushållning för Melleruds kommun innebär att de finansiella målen uppnås och att majoriteten av fullmäktiges mål för verksamheten uppnås eller delvis uppnås.

För styrning av verksamheten har kommunfullmäktige antagit följande sex mål som framgår på sid 7 och 8.

Kommunfullmäktige har antagit följande finansiella mål:

- A. Soliditeten ska inklusive ansvarsförbindelse vara oförändrad eller öka med utgångsvärde 22 %.** Soliditeten anger hur stor del av kommunens tillgångar som är betalda med egna medel/eget kapital och beskriver kommunens betalningsberedskap och finansiella styrka på lång sikt. Ju högre soliditet, desto starkare långsiktig finansiell handlingsberedskap har kommunen.
- B. Investeringarna för den skattefinansierade verksamheten ska under perioden finansieras med egna medel.** En självfinansieringsgrad på 100 % innebär att kommunen finansierar investeringar med intäkter (skatt), vilket innebär att kommunen långsiktiga finansiella handlingsutrymme stärks och soliditeten förbättras. En självfinansieringsgrad under 100 % innebär att investeringarna får finansieras med minskade likvida medel eller upptagande av nya lån. Det innebär ökade finansiella kostnader och mindre pengar till verksamheten och att kommunens långsiktiga handlingsutrymme försvagas. Målet är ett genomsnitt på 100 % självfinansieringsgrad över tidsperioden
- C. Resultatet ska minst uppgå till 2 % av intäkterna från skatter och bidrag.** För att ge värdesäkring av eget kapital och möjliggöra viss egenfinansiering av investeringar samt amortering av lån.

Avstämning mot Kommunfullmäktiges finansiella mål

Finansiella mål	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
-----------------	--------------	-------------	-----------	-----------

Soliditeten ska vara positiv inkl. ansvarsförbindelsen

Soliditet inklusive ansvarsförbindelse	24%	22,7%	23,4%	23,1%
Mål= ska vara positiv eller öka med utgångsvärde 22 % (Budget 2023)	>22	>22	>22	>22

Investeringarna för den skattefinansierade delen ska under perioden finansieras med egna medel*

	54,6%	50,4%	176%	66%
	>100	>100	>100	>100

Mål självfinansieringsgrad >100%

(*Resultat ska tillsammans med avskrivningar och försäljning av anläggningstillgångar inom skattefinansierad verksamhet finansiera investeringarna).

Totalt självfinansieringsgrad under perioden 2024-2026 92%.

Exkluderat Vita Sannar (11 mnkr) och preliminär överföringsbudget (27 mnkr) **105 %**.

Resultatet ska minst uppgå till 2% av intäkter från skatter och utjämningsbidrag

Resultat	0,7%	0,2	1,5	0,9 %
Mål	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%

- A. Soliditeten** är positiv men minskar från bokslutet 2022 och prognosen 2023. Soliditeten har kontinuerligt stärkts under de senaste åren, vilken framför allt förklaras av starka resultaten och lånen har tillfälligt amorteras. För 2023 och 2024 innebär det låga resultaten i kombination med hög investeringsnivå att soliditeten sjunker. Detta försvagar kommunens långsiktiga finansiella styrka.
- B. Investeringarna** för den skattefinansierade verksamheten överstiger investeringarnas resultat och avskrivningar med ca 33 mnkr under 2024–2026. Exkluderas investering med avseende Vita Sannar med 11 mnkr, som ska finansieras via arrendet och preliminär överföringsbudgeten från 2023 med 27 mnkr blir självfinansieringsgraden 105 %.
- C. Resultatnivån** uppnås inte varken för budget 2024 eller planåren 2025 och 2026. De minskade resultatnivåerna beror på att skatteunderlagstillväxten inte täcker löne- och prisuppräkning, minskat bidrag i kostnads- och LSS-utjämnningen samt höga pensionskostnader för 2024. Som ett led att uppnå resultatmålet kommer eventuellt ökade skatteintäkter eller ökade generella statsbidrag inte fördelas ut till nämnderna utan höja kommunens budgeterade resultat upp till 2 % av skatteintäkter och utjämningsbidrag.

Ekonomisk analys

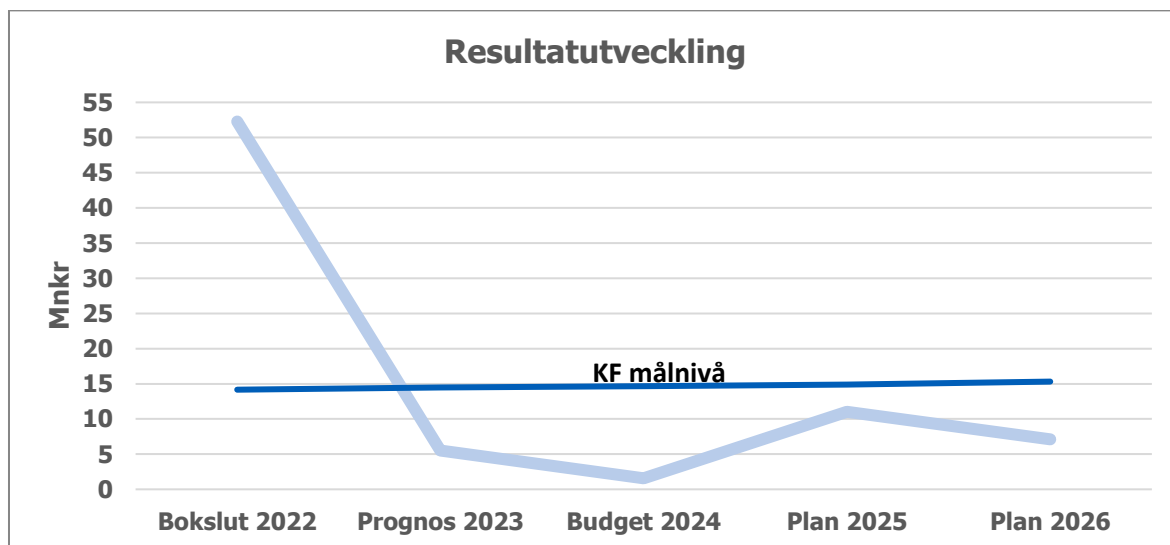
Resultat och kapacitet

Resultat och resultatutveckling

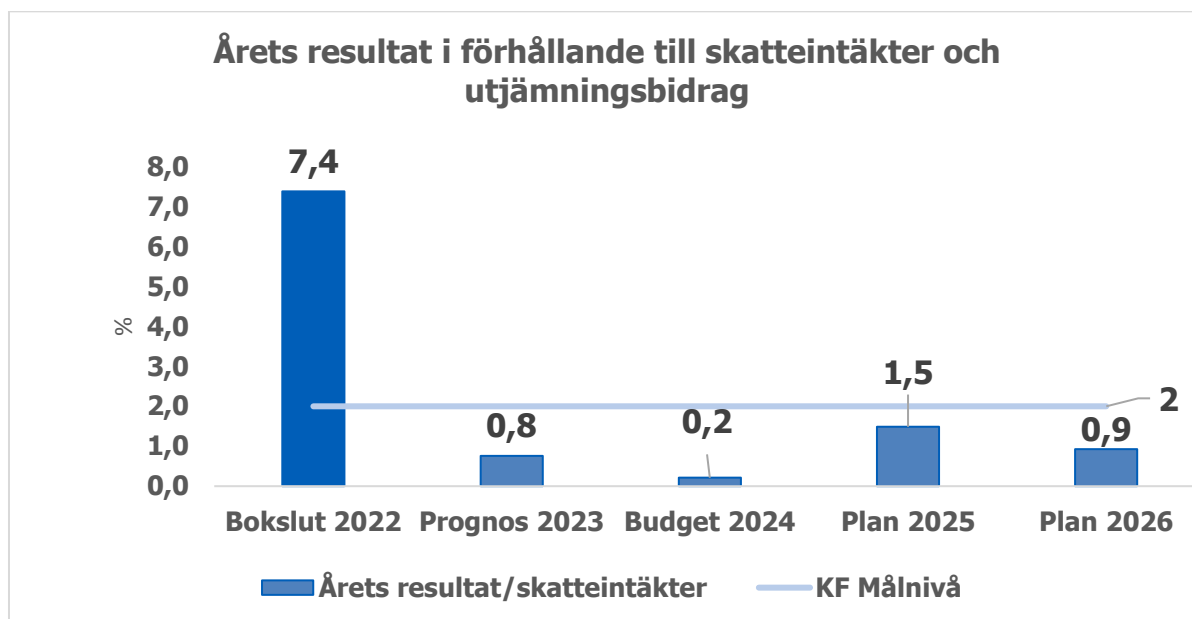
De höga resultaten för 2021 och 2022 berodde främst på högre skatteintäkter än beräknat för kommunen och lägre kostnader för nämnderna mycket till viss del orsak av pandemin. Till 2023 och 2024 överstiger de budgeterade resultatet precis balanskravet. Det minskade resultatnivåerna beror på att skatteunderlagstillväxten inte täcker löne- och prisuppräknings, ökade ränte- och pensionskostnader samtidigt som invånarantalet minskar. Dessutom minskar bidraget i LSS- och kostnadsutjämningsbidraget med ca 8 mnkr mellan 2023 och 2024.

Budgeterat resultat uppgår till 1,6 mnkr för år 2024. År 2025 och 2026 är de budgeterade resultaten 11,0 mnkr respektive 7,1 mnkr. I budgeterat resultat för 2024 ingår minskade anslag till nämnderna med 15 mnkr, motsvarande 2 % av nämndernas nettokostnader. I resultatet ingår inga jämförelsestörande poster.

Det minskade bidraget i kostnadsutjämningsbidraget beror främst på en tillfällig minskning av andelen 16–18 åringar 2022. Kostnadsutjämningsbidraget har gällande ålderssättningen en tvåårig eftersläpning vid beräkning av bidraget. Antalet personer i åldern 16–18 är för 2024 ungefär på samma antal som 2021. Då kostnadsutjämningsbidraget är ett utjämningsystem och beroende av befolkningsförändringar och andra förändringar i andra kommunerna är det för osäkert att förutsätta att kostnadsutjämningsbidraget kommer höjas igen till 2025.

Pensionskostnaderna är enskilt en starkt bidragande orsak till att resultatnivån minskar. Den höga inflationen har stor betydelse för kommunsektorns pensionskostnader och leder till mycket höga pensionskostnader för kommunsektorn. Även det nya avtalet med högre avgiftsbestämd premie bidrar till kostnadsökning. Trots att två tillfälliga statsbidrag på 5 mnkr upphör förbättras resultatet till 2025. Det beror på att pensionskostnaderna sjunker till följd av att inflationen beräknas minska. När och hur mycket inflationen dämpas blir avgörande för att trycket från pensionskostnaderna och höga räntekostnader ska lätta och hur ekonomin därmed ser ut i ett lite längre perspektiv.

Ett av kommunfullmäktiges finansiella mål är att resultatet ska uppgå till 2 % av skatteintäkter och utjämningsbidrag. Då kan en normal investeringsnivå för den skattefinansierade verksamheten skattefinansieras över en längre tidsperiod. Målet uppnås inte för något av åren trots neddragningar med ca 2 % av nämndernas nettokostnader. För att nå resultatmålet på 2 % av skatter och bidrag krävs att verksamhetens nettokostnader minskar med 13 mnkr till 2024 förutom de 15,3 mnkr som ingår som neddragning i ramarna.

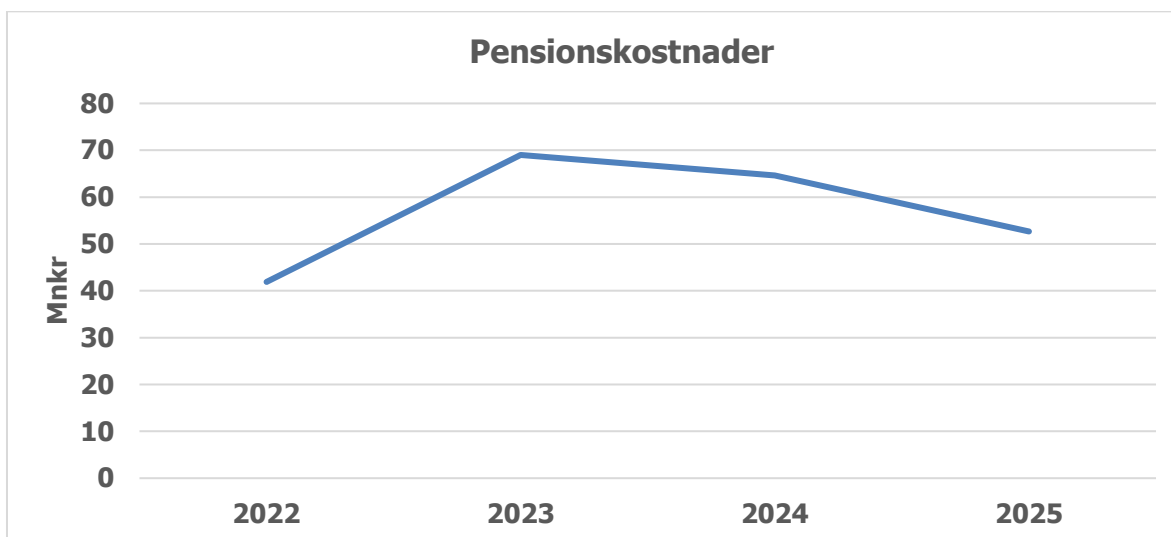
För att klara framtida investeringar samt den ökade åldrande befolkningen behöver resultatet ökas framöver och uppgå till minst 2 % (ca 15 mnkr) av skatteintäkter och utjämningsbidrag annars försvagas kommunens långsiktiga finansiella styrka.

Nettokostnader

Nämndernas ramar utgår från de befintliga ramarna med uppräknig för prisökningar. Kompensation för personalkostnader till följd av lönerrevision har budgeterats centralt. Nämndernas ramar har minskat med 15 mnkr till 2024.

En förutsättning för att hålla en god ekonomisk hushållning är att nettokostnaderna på sikt inte överstiger de intäkter som kommunen får genom skatteintäkter och utjämningsbidrag. Inflation i kombination med ökade pensionskostnader medför att verksamhetens nettokostnader ökar kraftigt till 2023. Under perioden 2022–2024 ökar verksamhetens nettokostnader mer än skatteintäkter och utjämningsbidrag. Den höga nettokostnadsökningen mellan 2022 och 2023 beror främst på pensionskostnaderna men även på inflation och årets löneavtals. Minskningen till 2024 beror på åtgärder som minskar nämndernas ramar. Enligt SKR:s prognos dämpas inflationen för 2024, vilket medför att pensionskostnaderna för 2025 minskar och medför en lägre ökning av verksamhetens nettokostnader. Den låga ökningen av skatteintäkter och utjämningsbidrag till 2024 beror på att bidraget i kostnadsutjämnningen minskar.

Det är viktigt att få balans mellan nettokostnader och skatteintäkter och utjämningsbidrag för att inte försvaga kommunens finansiella styrka. Under perioden 2024–2026 ökar skatteintäkter och utjämningsbidrag med 6 % och verksamhetens nettokostnader med 5 %.

Pensionskostnaderna är känsliga för inflationsförändring. Prisbasbeloppet spelar stor roll för utvecklingen av pensionskostnaderna då det påverkar uppräknings av pensionsutbetalningar, uppräknings av avgiftsbestämd del, förmånsbestämd pension och ränta för pensionsskulden/avsättningen som påverkar finansnettot.

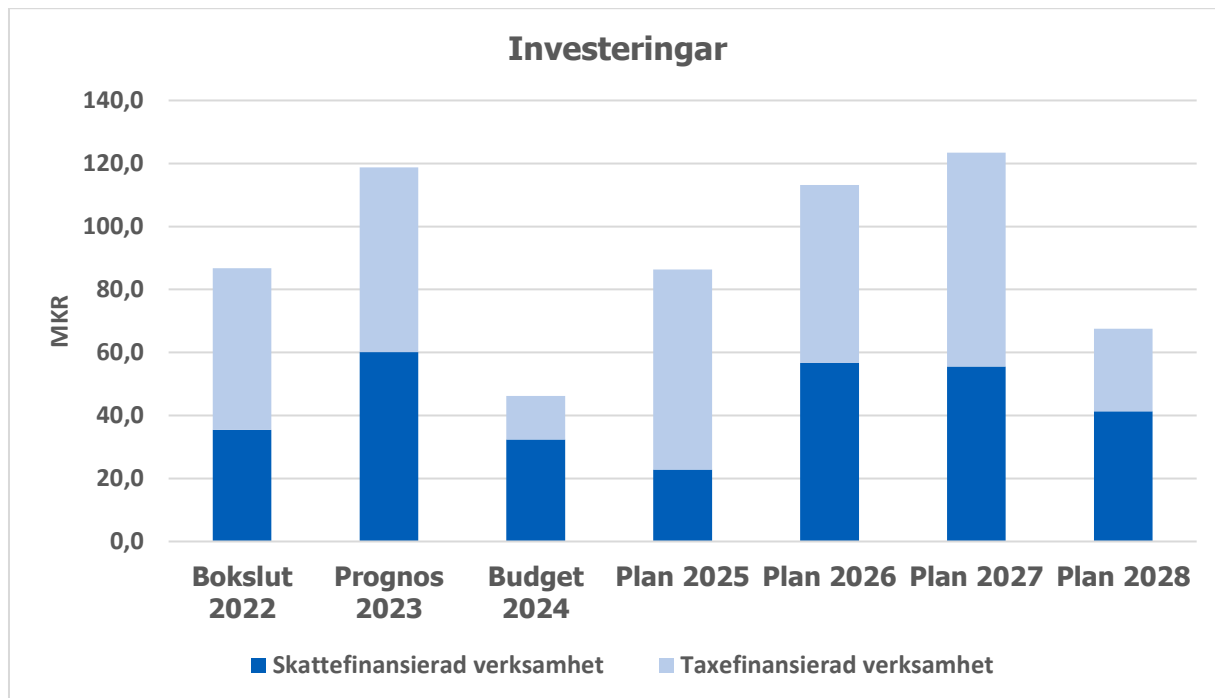
Den kraftiga ökningen av pensionerna beror främst på kraftig ökad inflation. Inflationstakten i juni varje år ligger till grund för prisbasbeloppet som pensionerna värdesäkras med. Enligt SKR:s prognos dämpas inflationen för 2024, vilket medför att pensionskostnaderna för 2025 minskar. Ökningen av pensionskostnaderna är en bidragande orsak till att kommunens resultat försvagats.

I tabellen nedan framgår finansnettots (finansiella kostnader med avdrag för finansiella intäkter) och avskrivningars andel av nettokostnaderna. De finansiella kostnaderna ökar till följd av en hög investeringsnivå, som kräver nyupplåning (taxefinansierade delen), samt höjda räntor. Det kräver en ökad andel av skatteintäkter och utjämningsbidrag varje år. Även avskrivningarnas andel av skatteintäkter och utjämningsbidrag ökar något från 2022 men ligger på samma nivå under planperioden.

Andel av skatteintäkter och utjämningsbidrag	2022	2023	2024	2025	2026
Finansnetto %	-1,0	0,8	1,4	1,5	1,6
Avskrivningar %	4,5	4,8	4,9	4,9	4,9

Investeringar

Investeringarna budgeteras till 46 mnkr för 2024, varav 14 mnkr avser affärsverksamheten. Totalt under perioden 2024–2028 budgeteras investeringarna till 436 mnkr, varav 228 mnkr avser affärsverksamheten. Tidsmässiga förskjutningar av investeringar kan förändra bilden mellan enskilda år. Överföringsbudget till 2024 är enligt "Prognos 1" ca 57 mk och avser hälften vardera skattefinansierad verksamhet och taxefinansierad verksamhet.

Överföringsbudget 2024 tillkommer.

För att de skattefinansierade investeringarna ska finansieras av egna medel (resultat+ avskrivningar) har Anpassningar gjorts i investeringsplanen. En del projekt har minskat i omfattning, utgått eller senarelagts. Förutom utbyggnad av Vita Sannar, som ska finansieras av arrendet, finansieras investeringarna av egna medel med nuvarande resultatnivåer. Eventuellt kan några projekt från överföringsbudgeten tillkomma som kräver lånefinansiering. För att finansiera de skattefinansierade investeringarna med egna medel för 2027 och 2028 krävs ett resultat på 2 %. Investeringsnivån är hög i den skattefinansierade verksamheten för 2026 och 2027, vilket delvis förklaras av utbyggnad av Vita Sannar. Planering för åren 2027 och 2028 är osäker och vissa projekt kan komma att bli senarelagda och eventuellt kan nya projekt tillkomma. Investeringsprojekten framgår i investeringsplanen.

COOP-huset ingår inte i investeringsplanen. Vid eventuell renovering/ombyggnad får detta behandlas i ett särskilt ärende till kommunfullmäktige med investeringsbehov, driftkonsekvenser och finansiering. Eventuell nyupplåning för detta projekt innebär ökade räntekostnader och minskad soliditet.

Inom den taxefinansierade delen uppgår VA-verksamhetens investeringar till ca 227 mnkr mellan 2024–2028. Större projekt är sanering ovidkommande vatten, utbyggnad av VA i Östra Järn och Köpmannebro.

Självfinansieringsgrad %	2022	2023	2024	2025	2026
Självfinansieringsgrad inkl. tax.fin.	102	34	36*	56	40
Självfinansieringsgrad exkl. tax.fin.	262	55	50**	176	66

Självfinansieringsgraden av investeringarna mäter hur stor andel av investeringarna som har finansierats med årets resultat plus avskrivningar. 100 % innebär att kommunen har självfinansierat samtliga investeringar som utförts under året.

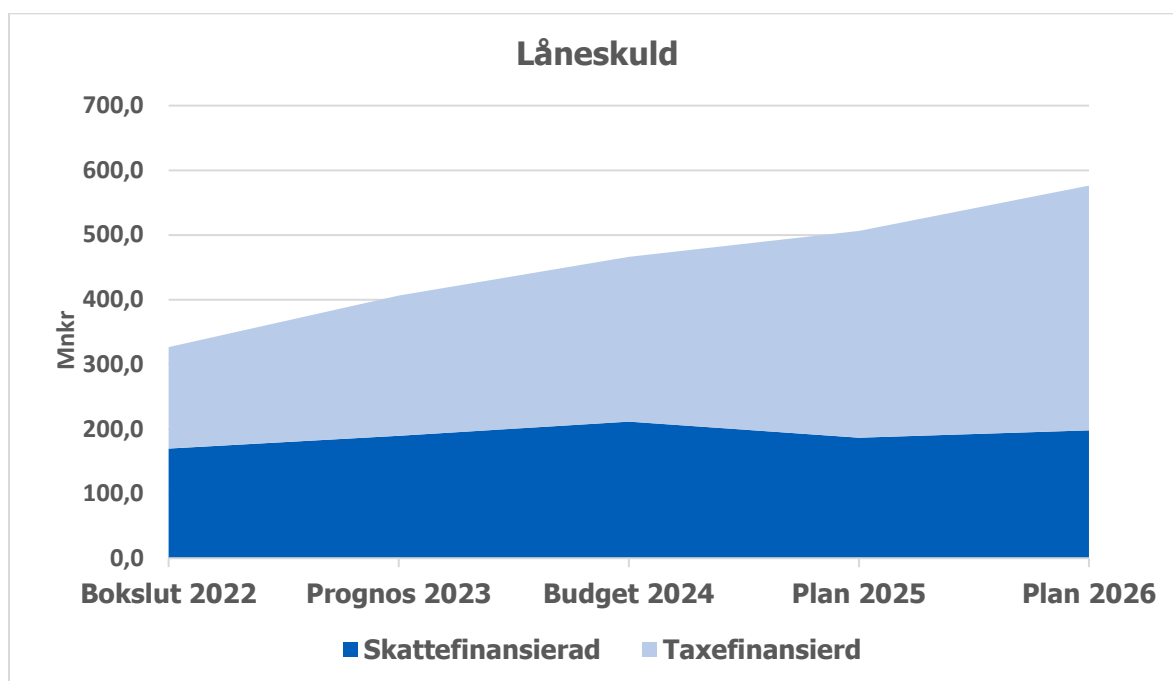
**) Självfinansieringsgrad exkl. överföringsbudget är 115 % 2024. Nivån på överföringsbudget är enligt prognos.*

****) Självfinansieringsgrad exkl. överföringsbudget är 92 % 2024.*

Över tid är det viktigt att så stor del som möjligt av investeringarna finansieras via de medel som tillförs från den löpande driften - självfinansieringsgraden uppgår i så fall till 100%. Det innebär att kommunen kan skattefinansiera investeringar, vilket i sin tur innebär att kommunen inte behöver låna till investeringar. Detta leder till att stärka den långsiktiga betalningsberedskapen i form av förbättrad soliditet. För 2022 gjorde det höga resultatet att investeringarna kunde finansieras av den löpande driften. Under 2023 till 2026 är självfinansgraden låg när man inkluderar de taxefinansierade investeringarna. De taxefinansierade investeringarnas avskrivningar och räntekostnader för lån finansieras via taxan. Investeringarna för den skattefinansierade, exkluderad eventuell överföringsbudget, överstiger resultat och avskrivningar i snitt för åren 2024–2026 med ca 6 mnkr. Här ingår investering i Vita Sannar som ska finansieras via arrendet. Investeringarna inom den taxefinansierade delen behöver finansieras genom ökad upplåning.

Låneskuld

Den höga investeringsnivån inom främst den taxefinansierade verksamheten innebär att låneskulden ökar med 250 mnkr för perioden 2024 - 2028 och uppgår därefter till 576 mnkr. Ökad upplåning innebär ökade räntekostnader och med nuvarande ränteläge är det ytterst angeläget att undvika nyupplåning för den skattefinansierade verksamheten. En översyn av taxorna utfördes under 2021 för de taxefinansierade verksamheterna och taxorna höjdes till 2022. Taxorna kommer att behöva höjas ytterligare till följd av ökade kostnader för inflation, nyupplåning och ökade räntekostnader.

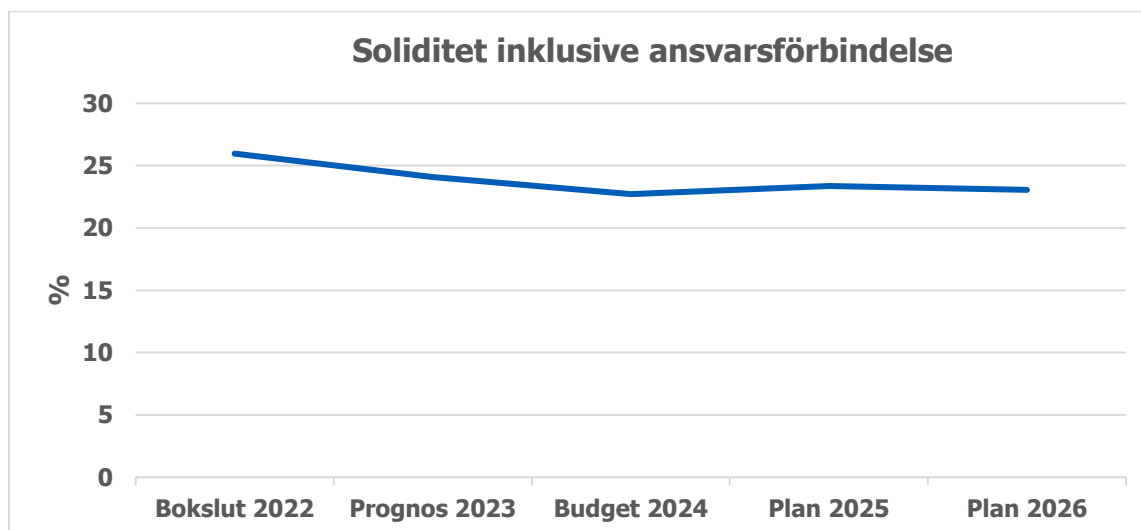
Risk och kontroll

Likviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsberedskap. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts. Normalt eftersträvas ett riktvärde på 100% för kassalikviditeten. Det innebär att korta tillgångar är lika stora som korta skulder. I kortfristiga skulder ingår emellertid en semesterlöneskuld som utgör cirka 20–30 % av de kortfristiga skulderna. Den förändras normalt inte i någon större omfattning under året och utgör därför ingen större belastning på likviditeten. Detta innebär att en nivå på över 70–80% tryggar den kortsiktiga betalningsberedskapen. Kassalikviditeten beräknas för 2023 till 107 % och ligger kvar på oförändrad nivå under perioden (102 % - 105 %). Kommunens investeringar som inte finansierats genom resultat och avskrivningar har finansierats genom nyupplåning. Kommunen har en checkkredit på 20 mnkr i Dalslands sparbank.

Soliditet inklusive ansvarsförbindelsen

Soliditeten anger hur stor andel av kommunens tillgångar som är finansierade med egna medel och är ett mått på det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet. För uppfyllande av god ekonomisk hushållning är det viktigt att soliditeten över en längre period inte försvagas utan utvecklas i positiv riktning.

Det som påverkar soliditeten är resultatutveckling, investeringsvolym och nyupplåning. Höga investeringsnivåer i kombination med låga resultat leder till försämrad soliditet. Liksom för de flesta av landets kommuner har soliditeten stärkts kontinuerligt under de senaste åren. Vilket framför allt förklaras av starka resultat och att det extremt låga ränteläget som varit har minskat ränteuppräkningen av ansvarsförbindelsen för pension. Ett av kommunfullmäktiges finansiella mål är att soliditeten ska vara positiv eller öka, vilket uppnås under perioden med utgångsvärde 22 %, (budget 2023). Soliditeten sjunker från 2022, vilket beror på det låga resultat i kombination med en hög investeringsnivå. Det är viktigt att soliditeten inte minskar ytterligare för det försvagar kommunens långsiktiga finansiella styrka.

Kommunala borgensåtaganden

Kommunens borgensåtagande är en viktig del i bedömning ur ett riskperspektiv. Villkoren för kommunens borgensåtagande regleras i kommunens finanspolicy. Grunden är en restriktiv hållning för borgensåtagande gentemot andra än helägda företag. Totalt har kommunen beviljat borgensåtagande med 200 mnkr. Av dessa är 155 mnkr (per 2022-12-31) ianspråktaget. AB Melleruds Bostäder står för den störst andelen med en borgensram på 190 mnkr, varav 152 mnkr är nyttjat. Kommunen har även mindre åtaganden för Nätaktiebolaget Biogas Brålanda, Stiftelsen Dal Västra Värmlands järnväg och Skålleruds fiberförening samt även solidarisk borgen för Kommuninvest samtliga förpliktelser. Borgensavgift tas ut av AB Melleruds Bostäder.

Kommunalskatt

Kommunalskatten är kommunens största intäktskälla. Melleruds skattesats uppgår till 22,60 kr/skr och föreslås vara oförändrad för planperioden. Skattesatsen är högre både i jämförelse med riket och regionen som för 2023 är 20,67 % respektive 21,37 %.

Känslighetsanalys

Område	Förändring	Kostnad/intäktsförändring (Mnkr)
Löneökning	1%	-5,6
Köp av huvudverksamhet	1%	-0,9
Externa intäkter	1%	1,7
Inflation	1%	-2,4
Räntehöjning	1%	-1,6/-3,3
Invånare	-50/-100 st	-3,5/-6,9
Höjd skatt	1 kr	19,6

Förändring i lön, köp av huvudverksamhet, externa intäkter och inflation utgår ifrån 2023 års kostnadsnivå i den skattefinansierade verksamheten. Förändring i räntekostnader utgår från rörlig respektive total låneportfölj utan avdrag för den taxefinansierade verksamhetens andel i portföljen. Förändring i skatteintäkter utgår från SKR:s prognos för skatteintäkter 2024.

Avslutande kommentar

Efter flera år med starka resultat prognostiserar kommunen ett svagt resultat. Bidragande till detta är höjda räntor, ökad inflation med höga pris och löneökningar samt kraftigt ökade pensionskostnader. Resultatet motsvarar 0,7 % av skatteintäkter och utjämningsbidrag. Den höga investeringsnivån i kombination med det låga resultatet medför att soliditeten sjunker, vilket försvagar kommunens finansiella styrka på sikt.

Kommunens resultat försämrats ytterligare till 2024. Det beror dels på pensionskostnader, ökad inflation, högre räntor, högre löneökningar och dels på lägre bidrag i LSS- och kostnadsutjämnningen. En bra nominell skatteunderlagsutveckling äts upp av prisökningar och ökade pension- och räntekostnader. Därtill kommer, enligt SCB-prognos, en fortsatt minskning av antalet invånare vilket medför att skatteintäkterna minskar.

Av kommunfullmäktiges finansiella mål uppfylls inte resultatmålet något år. Trots åtgärder på närmare 2 % av nämndernas nettokostnader uppfyller kommunen precis balanskravet. För år 2025 minskar, enligt prognosen, kommunens pensionskostnader och resultatet förbättras något men når inte upp till kommunfullmäktiges beslutade resultatmål på 2 %.

Självfinansieringsgraden för de skattefinansierade investeringarna uppnås under 2024–2026 om inte överföringsbudgeten är på en för hög nivå. Investeringsprojekt har senarelagts, minskat i omfattning eller utgått i syfte att inte öka kommunens låneskuld för skattefinansierad verksamhet. Soliditeten sjunker från bokslutet men för perioden 2024–2026 är soliditeten i nivå med budgeterad soliditet för 2023. Likviditeten är oförändrad från 2023. Den sjunkande soliditeten från bokslutet försämrar kommunens finansiella förutsättningar framåt. För att uppnå god ekonomisk hushållning är det viktigt att ha god balans mellan löpande intäkter och kostnader.

Den demografiska utvecklingen framöver kommer medföra ett ökat behov av äldreomsorg samtidigt som prognosen pekar på en befolkningsminskning för Mellerud, vilket innebär lägre skatteintäkter. Det finns även ett behov att ytterligare platser i särskilt boende efter planperioden och det kan medföra ett investeringsbehov. Det är därför nödvändigt att budgetera med tillfredställande resultatnivåer för att möta framtida demografiska behov och kunna finansiera investeringar. Ett bra resultat är nödvändigt för att kunna uppnå detta. En ökad upplåning innebär ökade finansiella kostnader och mindre medel till verksamheten.

Det ekonomiska läget är mycket ansträngt kommande år. Om kommunens förutsättningar inte förbättras eller kommunen inte erhåller ökade bidrag måste arbete med åtgärder och anpassningar fortsätta. Resultatnivån måste över tid värdesäkra eget kapital och finansiera investeringarna annars försvagas kommunens finansiella handlingsutrymme och innebär att framtida generationers konsumtionsutrymme påverkas.

Balanskravsresultat och resultatutjämningsreserv

Balanskravet är lagstadgat enligt kommunallagen och innebär att intäkterna måste överstiga kostnaderna, dvs resultatet måste vara större än noll. Ett negativt resultat måste regleras inom tre år. I förvaltningsberättelsen ska det framgå en balanskravsutredning där det klart framgår resultat efter balanskravsutredning och före avsättning till resultatutjämningsreserv (RUR).

Sedan 2013 är det möjligt för kommuner att tillämpa resultatutjämningsreserv för att under vissa förutsättningar föra medel mellan olika år. Enligt kommunfullmäktiges riktlinjer, 2013-09-25 § 72, kan en reservering till RUR göras med högst det belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar, som överstiger 1 % av skatteintäkter samt statsbidrag och utjämningsbidrag. Kommunfullmäktige har även beslutat om att resultatutjämningsreserven inte ska överstiga 4 % av intäkter från skatter och utjämningsbidrag.

Resultatutjämningsreserven uppgår till 28,3 mnkr, vilket motsvarar 4% av 2022 års intäkter från skatter och bidrag. Resultatutjämningsreserven är en del av kommunens egna kapital som uppgår till 416 mnkr för 2022 (238 mnkr inklusive ansvarsförbindelsen). Det finns ingen likvidfond som innehåller RUR. Vid en eventuell disposition så får det ske utifrån de finansiella förutsättningar som råder vid det tillfället, - en utökning av låneskulden är ett sätt, förutsatt att det finns utrymme inom det finansiella målet.

I lagrådsremissen *En effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner* föreslås att resultatutjämningsreserven (RUR) avvecklas men beslutade medel får nyttjas till utgången av 2033. I stället föreslås en resultatreserv med samma förutsättningar för reservering som resultatutjämningsreserven. Den får uppgå till högst fem procent av summan av skatteintäkter och utjämningsbidrag och användas för att uppnå en god ekonomisk hushållning. I riktlinjer för god ekonomisk hushållning ska framgå när medel ska reserveras, hur de får användas och villkor för användning.

Budgerad balanskravsutredning Mnkr	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Årets budgeterade resultat	0,2	1,6	11,0	7,1
- Samtliga realisationsvinster				
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet				
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet				
+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper				
-Återföring av orealiserade vinster och förluster				
Årets resultat efter balanskravsjustering				
-Reservering av medel till resultatutjämningsreserv				
+Användning av medel för resultatutjämningsreserv				
Årets balanskravs resultat	0,2	1,6	11,0	7,1

Nämnder

Fotograf: Martin Gustavsson

Nämnder

Kommunstyrelsen

Nämndens ansvarsområde

Kommunstyrelsen leder och samordnar kommunens angelägenheter enligt fullmäktiges riktlinjer och övriga styrdokument samt har uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Styrelsen bereder ärenden till fullmäktige. Kommunstyrelsen i Mellerud är även samhällsbyggnadsnämnd.

Kommunstyrelsen ska ha uppsikt över övriga nämnders och kommunala organs verksamhet, över de kommunala bolagen, samt över de kommunalförbund, med mera som kommunen är medlem i. Kommunstyrelsen har ett arbetsutskott, tillika ekonomiutskott, personalutskott, förhandlingsdelegation samt trafik- och krisledningsnämnd.

Verksamheten bedrivs i två förvaltningar, kommunstyrelsens förvaltning samt kommunstyrelsens samhällsbyggnadsförvaltning. Samhällsbyggnadsförvaltningen utför arbete åt byggnadsnämnden (genom bygglov, bygganmälan, strandskyddsdispens och enkla detaljplaner).

Ram 2024

Ramförändringar		varav	varav
	KS	SBF	KSF
Budget 2023	109 905	40 101	69 804
Kompensation elkostnad utgår 2024	-910	-800	-110
Kompensation ökade kapitalkostnader	1 000	500	500
Ramförstärkning KUN fr. föfogandeanslag permanentas	-4 200		-4 200
Tillfälligt anslag extern översyn adm. alla nämnder	200		200
Åtgärder/omdisponering	-7 210	-2 760	-4 450
Anslag enligt finansieringsprincipen			
Kommuner mot brott	100		100
Vägar till hållbara vattentjänster	40	40	
Uppräkningar			
Lönerevision 2023 ¹⁾	1 249	1 249	
Löneuppräkning timlöner, OB ers, arvoden mm	341	198	143
Övrig uppräkning 1,5 %	1 818	1 056	762
Uppräkning externa intäkter 1 %	-583	-438	-145
Köp av huvudverksamhet (NÄRF, DMEF, Turism, mfl.)	248		248
Uppräkning kost/städ/lokalhyra	-3 071	-3 162	91
Tekniska justeringar			
Flytt av Stinsen fritidsgård från KUN	1 958		1 958
Rådahallen omfördelning budget	0	-4 085	4 085
Höjd internränta till 2,5 % (från 2,2 %)	2 142	2 134	8
Sänkt PO till 43,35 % (från 43,45 %)	-71	-46	-25
Externa intäkter taxefinansierade	-546	-546	
Budget 2024	102 410	33 441	68 969

1) Löneuppräkning för månadsanställd och visstidsanställda budgeteras centralt och fördelas ut när lönerevision är klar. Undantag görs för serviceenheten där det fördelas direkt i ram.

Förändring av budgetram till 2024. Uppräkningar och tekniska justeringar tillkommer

- Kompensation för elkostnader med 910 tkr 2023 tas bort då fast, lägre pris är tecknat år 2024.
- Utökad anslag avseende kapitalkostnader för ökad investeringsnivå, 500 tkr samhällsbyggnadsförvaltningen respektive 500 tkr kommunstyrelsens förvaltning.
- Tillfälligt anslag på 200 tkr för 2024 avseende extern utredning av administrationen inom kommunstyrelsens förvaltning, samhällsbyggnadsförvaltningen, kultur- och utbildningsförvaltningen samt socialförvaltningen.
- Åtgärder/omdisponeringar på – 7 210 tkr, specifikation nedan.
- Ersättning från staten enligt finansieringsprincipen: Anslag till brottsförebyggande arbetet med 100 tkr för 2024. Totalt 200 tkr från och med 2024. Tillfälligt anslag hållbara vattentjänster med 40 tkr 2024.
- Extra inflationskompensation ges för höjda livsmedelspriser med 500 tkr. Detta har tillförts kultur- och utbildningsnämnden respektive socialnämndens ramar eftersom måltidsverksamheten har en nollbudget och deras kostnader internfaktureras.

Budget 2024 tkr	Plan 2025 tkr	Plan 2026 tkr
102 410	104 516	105 401

I budgetramen (KSF) ingår förfogandeanslaget med 3 800 tkr, varav nedan är in-tecknat.

- Sedan budget 2023 har ramen för förfogandeanslaget minskat med 6 600 tkr, varav 4 200 tkr flyttas som ramförstärkning till KUN. Resterande 2 400 tkr avser tagna åtgärder som minskar kommunens totala budget. Åtgärderna inkluderar Kanalyran 200 tkr, reservation 2 000 tkr för eventuellt uteblivet bidrag från Tillväxtverket som nu tas bort samt minskning av anslaget med 200 tkr. Följande poster är reserverade; Campus Dalsland 320 tkr, Seniorskort 350 tkr, DVVJ¹⁾ 400 tkr, LSS färdtjänst 50 tkr, Kommunakademien Väst 40 tkr, Besöksnäring 2.0 25 tkr. Beslutade anslag finns för fördjupad översiktsplan avseende Sjöskogen och driftkostnader för COOP-huset.

Förfogandeanslaget	
Ram 2023	10 400
Ramförstärkning KUN permanentas	-4 200
Kanalyran	-200
Eventuellt minskat bidrag Tillväxtverket kompenseras inte till nämnder	-2 000
Minskat anslag	-200
Ram 2024	3 800
<i>Varav in-tecknat nedan (maxbelopp)</i>	<i>-1 735</i>
DVVJ ¹⁾	-400
Campus Dalsland	-320
Seniorskort	-350
Kommunakademien Väst	-40
Besöksnäring 2.0	-25
COOP driftkostnader	-350
FÖP sjöskogen (Totalt 1 200 tkr år 2022–2024, varav 1 000 tkr beräknas utnyttjat)	-200
LSS kollektivtrafik	-50

1. För DVVJ finns 400 tkr in-tecknat på förfogandeanslaget och 100 tkr på kommunstyrel-sens förvaltning, totalt 500 tkr.

Åtgärder	tkr
Kommunstyrelsens förvaltning	
Färdtjänst	-400
Medborgarservice	-200
Rådahallen	-400
Bidrag Golf	-100
Facklig tid	-100
Turism	-150
Friskvårdsbidrag	-500
Neddragning KF, KS, ÖF, Rev Politiska verksamhet ¹⁾	-150
Kanalyran, enbart personalinsats ²⁾	-200
Övrigt	-50
Förfogandeanslaget, anslaget Tillväxtverket+ neddragning	-2 200
Summa kommunstyrelsens förvaltning	-4 450
Samhällsbyggnadsförvaltning	
Hyra Dals Rostock ³⁾	350
Neddragning fastighetsunderhåll tillfälligt 2024	-1 500
Medborgarförslag (enklare handläggning)	-200
Höjda avgifter båtplats och ställplats mm	-150
Alternativa produkter	-200
Tjänst serviceenhet	-450
Minskade driftkostnader fsg Blåklinten	-280
Övrigt	-80
Neddragning fastighetskötare 0,5 ÅA	-250
Summa samhällsbyggnadsförvaltning	-2 760
Summa Kommunstyrelsen	-7 210

1. Kan eventuellt fördelas till fler, nämnder inte enbart kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.
2. Kommunens personalinsats samt insatser för renhållning mm uppgår till ca 500 tkr.
3. Tillskott till hyra Karolinen

Investeringar

Nämndernas investeringsramar och investeringsprojekt redovisas under avsnittet investeringsbudget per nämnd och investeringsplan 2024–2028.

Byggnadsnämnden

Nämndens ansvarsområde

Byggnadsnämnden fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggområdet, med undantag av den översiktliga fysiska planeringen, som handhas av kommunstyrelsen.

Nämndens ansvarsområden omfattar

Myndighetsutövningen gällande fysisk planering – innefattar bland annat detaljplaner, områdesbestämmelser, bygglov, marklov, rivningslov och förhandsbesked, byggkontroll och tillsyn, samt mätning, kartproduktion och GIS-samordning samt strandskyddsdispenser.

Ram 2024

Ramförändringar	tkr
Budget 2023	-249
Uppräkningar	
Lönerevision 2023 ¹⁾	0
Löneuppräkning timlöner, OB ers, arvoden mm	18
Övrig uppräkning 1,5 %	6
Uppräkning externa intäkter 1 %	-13
Tekniska justeringar	
Höjd internränta till 2,5 % (från 2,2 %)	2
Budget 2024	-236

- Löneuppräkning för månadsanställd och visstidsanställda budgeteras centralt och fördelas ut när lönerevision är klar.*

Budget 2024 Tkr	Plan 2026 Tkr	Plan 2026 Tkr
-236	-242	-248

Investeringar

Nämndernas investeringsramar och investeringsprojekt redovisas under avsnittet investeringsbudget per nämnd och investeringsplan 2024–2028.

Kultur- och utbildningsnämnden

Nämndens ansvarsområde

Nämnden bedriver i enlighet med skollag, läroplaner och förordningar förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola, gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning, svenskundervisning för invandrare samt särvox. Det åligger även kultur- och utbildningsnämnden att ansvara för kort-tidstillsyn av skolungdom över 12 år (FSO) utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov. Nämnden har vidare till uppgift att utifrån bibliotekslagen leda kommunens biblioteksverksamhet.

Kultur- och utbildningsnämnden ansvarar vidare för kommunal musikskola, allmänkulturell verksamhet utlokaliserade högskolekurser, uppdragsutbildning och Kulturbruket på Dal (självförvaltningsorgan).

Ram 2024

Ramförändringar	tkr
Budget 2023	253 654
Kompensation Öppen skolskjuts	1 000
Kompensation elkostnad utgår 2024	-10
Ramförstärkning från förfogandeanslag permanentas	4 200
Åtgärder/omdisponering	-2 310
Anslag enligt finansieringsprincipen	
Extra studietid	200
Uppräkningar	
Lönerevision 2023 ¹⁾	0
Löneuppräkning timlöner, OB ers, arvoden mm	46
Övrig uppräkning 1,5 %	970
Uppräkning externa intäkter 1 %	-378
Köp av huvudverksamhet (Gymnasium)	393
Uppräkning kost/städ/lokalhyra	1 788
Inflationskomp (IKE ²⁾ , livsmedel)	635
Tekniska justeringar	
Flytt av Stinsen fritidsgård	-1 958
Höjd internränta till 2,5 % (från 2,2 %)	7
Sänkt PO till 43,35 % (från 43,45 %)	-117
Budget 2024	258 120

1. Löneuppräkning för månadsanställd och visstidsanställda budgeteras centralt och fördelas ut när lönerevision är klar.
2. IKE är förkortning på interkommunala ersättningar.

Förändring av budgetram till 2024. Uppräkningar och tekniska justeringar tillkommer

- Ökat anslag för Öppen skolskjuts 1 000 tkr 2024, totalt anslag 2000 tkr.
- Kompensation för elkostnader 10 tkr 2023 tas bort då fast, lägre pris är tecknat år 2024.
- Tillfälligt ramförstärkning på 4 200 tkr från förfogandeanslaget permanentas.
- Åtgärder/omdisponeringar på – 2 310 tkr, specifikation nedan.
- Ersättning från staten enligt finansieringsprincipen: Anslag utökad undervisningstid 200 tkr för år 2024 och ytterligare 600 tkr år 2025, totalt 800 tkr från 2025 och framåt.
- Extra inflationskompensation ges för interkommunala ersättningar (IKE) 350 tkr och för ökade interna priser kopplade till höjda livsmedelspriser 285 tkr.
- Tidigare reserverade medel 1400 tkr i förfogandeanslaget för eventuellt uteblivna medel från Tillväxtverket utgår 2024.

Budget 2024 tkr	Plan 2025 tkr	Ram 2026 tkr
258 120	259 778	260 867

Åtgärder

Åtgärder	tkr
Kulturbruket, minskat anslag	-400
Biblioteket, ej tillsatt vakans	-310
Minskad personaltäthet Kulturskolan, minskat utbud	-600
Minskad personaltäthet, förskolan Telaris	-500
Byte av system, elevregister	-300
Övrigt	-200
Summa kultur- och utbildningsnämnden	-2 310

Volymmått

Asylelever ingår inte i nedan mått.

Förskola

	Utfall 2022	Budget 2023	Inskrivna 202304	Prognos 2024
Förskola (antal platser)	426	431	423	431

Under 2023 lämnar en stor årskull förskoleverksamheten för att gå vidare till grundskola och förskoleklass. Antalet förskolebarn i kommunen, 1 – 5 år, per 31 december förutspås falla till 444 barn 2023. Vilket kan jämföras 470 barn 2022. SCB förutspår att antalet barn 1 till 5 år skall vara 450 vid utgången av 2024. Motsvarande siffra förutspås vara 457 för 2025 och 455 för 2026.

Fritidshem

	Budget 2023	Inskrivna 202304	Prognos 2024
Åsen	19	19	19
Dals-Rostock	91	100	97
Nordal	92	92	97
Mellerud Södra	75	76	78
Åsebro	64	62	59
Summa	341	349	355

Under 2023 har intresset från vårdnadshavare att ha sina barn inskrivna på Fritidshemmen ökat.

Grundskola

	202304	2024	2025	2026	2027
Råda	325	299	282	293	289
Åsen	44	48	47	46	46
Dals-Rostock	163	162	160	151	146
Nordal	296	301	303	306	300
Mellerud Södra	100	111	112	113	111
Åsebro	99	85	88	88	91
Summa	1027	1007	991	997	984

Ovanstående tabell baseras på SCB:s befolkningsprognos för respektive upptagningsområde där ingen hänsyn tagits för eventuella skolval per 31 december för respektive år.

Antalet elever med annat modersmål ökar och utgör nu cirka 37 % av elevgruppen i grundskolan.

Särskola

Under vårterminen 2023 är det 11 elever i grundsärskolan Mellerud, samt 5 gymnasiesärelever i annan kommun. Särskolans elevtal 2023 prognostiseras öka från och med höstterminen. Augusti 2023 startar en grupp med inriktning träningsskola för yngre elever belägen på Nordalsskolan från och med höstterminen 2023. Lokalerna behöver en mindre anpassning samt viss utrustning och läromedel inskaffas för ändamålet. Detta finansieras med investeringsmedel för skollokaler 2023.

Gymnasieutbildning

	202304	2024	2025	2026	2027
Elevpeng, Dahlstiernska	97	106	105	105	105
<i>var av sålda platser</i>	<i>-28</i>	<i>-35</i>	<i>-35</i>	<i>-35</i>	<i>-35</i>
IKE köpta platser	251	239	258	273	275
Överåriga	44	35	30	25	25
Summa	320	311	328	342	344

Antalet elever i gymnasieålder minskar något under de närmsta åren, men redan till 2025 prognostieras en ökning. Antal överåriga och elever med annat modersmål ökar. Av Dahlstiernskas elever går 33 % på IM programmen, de flesta på IM språk med annat modersmål. Budget bygger på en ambitionsnivå att öka försäljningen av fler platser, samt att locka en större andel av Melleruds elever att stanna. Höstterminen 2023 sker på grund av vikande söktalet ingen uppstart av årskurs 1 VVS- och fastighet, Industriteknik och EI- och energiprogrammen.

Vuxenutbildning

	15/10–21	15/3–22	2024
SFI	92	87	70
Vuxenstuderande	156	111	120
Köpta utbildningar		(104)	(100)
Summa	248	302	290

Troligtvis minskar antalet SFI studerande över tid och övergår till vuxenstudier. Då kunskapsnivån varierar stort hos SFI eleverna krävs fyra undervisningsgrupper även efter den prognostiserade elevminskningen.

Kulturverksamhet

I Kulturskolans verksamhet våren 2023, finns 255 elever. För 2024 prognosticeras ett något lägre antal. Melleruds kommunbibliotek prognosticerar 2022 cirka 50 000 besökare. För Kulturbruket på Dal har pandemibegränsningarna tagits bort 2023. Under 2023 års första tertiäl har det varit 35 arrangemang, med 4 057 besökare.

Övrigt

Förskoleverksamheten har enligt statistiken en kostnad som är mycket lägre än referenskostnaden. Mellerud är en av 40 kommuner i Sverige som driver fler grundskolor än de får ersättning för i det kommunala utjämningsystemets beräknade behov. Enligt utjämningsystemets modell börjar merkostnader för kommunen vid 80 elever i årskurs F-6. Det fria skolvalet innebär att gymnasieeleverna fritt kan välja program och gymnasieskola. Trenden har varit att eleverna valt dyrare utbildningsplatser vilket medfört ökade kostnader.

Investeringar

Nämndernas investeringsramar och investeringsprojekt redovisas under avsnittet investeringsbudget per nämnd och investeringsplan 2024–2028.

Socialnämnden

Nämndens ansvarsområde

Socialnämnden ansvarar för uppgifter inom socialtjänstens verksamhetsområden individ- och familjeomsorg samt vård och omsorg om äldre och funktionshindrade, som omfattar hälso- och sjukvård vid de särskilda boendeenheterna liksom för inskrivna inom hemsjukvården. Socialnämnden fullföljer kommunens uppgifter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), dock inte verkställighet av 9 § 7 LSS, korttidstillsyn för skolgång över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov, där ansvaret åligger kultur- och utbildningsnämnden. Nämnden ansvarar vidare för familjerådgivning samt konsumentvägledning.

Ramförändringar	tkr
Budget 2023	317 743
Kompensation elkostnad utgår 2024	-80
Åtgärder/omdisponering	-5 800
Anslag enligt finansieringsprincipen	
Skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna	300
Personlig assistans	-100
Uppräkningar	
<i>Lönerevision 2023 ¹⁾</i>	0
Löneuppräkning timlöner, OB ers, arvoden mm	2 310
Övrig uppräkning 1,5 %	817
Uppräkning externa intäkter 1 %	-595
Köp av huvudverksamhet (Placeringar)	166
Uppräkning kost/städ/lokalhyra	1 086
Inflationskomp (arvoden/placeringar)	365
Tekniska justeringar	
Höjd internränta till 2,5 % (från 2,2 %)	15
Sänkt PO till 43,35 % (från 43,45 %)	-200
Budget 2024	316 027

- Löneuppräkning för månadsanställd och visstidsanställda budgeteras centralt och fördelas ut när lönerevision är klar.*

Förändring av budgetram 2024. Uppräkningar och tekniska justeringar tillkommer

- Kompensation för elkostnader med 80 tkr 2023 tas bort då fast, lägre pris är tecknat år 2024.
- Åtgärder/omdisponeringar på – 5 800 tkr, se specifikation. Utifrån att socialnämnden har höga nettokostnader jämfört mot referenskostnad har nämnden erhållit en större rammminskning.

- Ersättning/regleringar från staten enligt finansieringsprincipen. Anslag med 300 tkr för skyddat boende. Minskat anslag med -100 tkr för 2024 och ytterligare -200 tkr för 2025 avseende personlig assistans och sjukvårdande insatser. Totalt minskning med 500 tkr från 2025.
- Extra inflationskompensation med 150 tkr för höjda arvoden och placeringar samt för ökade interna priser kopplade till höjda livsmedelspriser med 215 tkr.
- Tidigare reserverade medel med 600 tkr i förfogandeanslaget för eventuellt uteblivna medel från Tillväxtverket utgår 2024.
-

Budget 2024 tkr	Plan 2025 tkr	Plan 2026 tkr
316 027	316 183	316 547

Åtgärder med konsekvensbeskrivning

Åtgärder	tkr
Minskat anslag feriearbete	-200
Avveckling Gruppboestad	-2 000
Övrigt	-300
Äldreomsorg, utifrån höga nettokostnader	-3 300
Summa socialnämnden	-5 800

De största utmaningarna för att klara budget 2024 ligger i att hålla nere kostnaderna för köpt vård och att de vidtagna åtgärderna inom äldreomsorgen får önskad effekt. Förvaltningen genomför under 2023 nya arbetssätt kopplat till hur verksamheterna arbetar med schema och bemanning inom äldreomsorgen och fortsätta det framgångsrika arbete som pågår med att hålla nere kostnaderna för köpt vård och minska kostnaderna för försörjningsstöd. Utifrån höga kostnader jämfört med andra och med framtagna åtgärdsförslag är förvaltningens bedömning att det är fullt möjligt att klara tilldelad budgetram för 2024.

Volymmått

	2023	2024	2025	2026
Antal boende SÄBO	54 demens 52 somatik	63 demens 43 somatik (sannolikt behov av färre somatik, ställt om en avdelning)	63 demens 43 somatik (behov av färre somatik, ställt om en avdelning)	63 demens 59 somatik (behov av färre somatik, ställt om en avdelning)
Antal hemtjänsttagare	336	Samma nivåer eller möjligt något högre	Samma nivåer eller möjligt något högre	Samma nivåer eller möjligt något högre
Antal beslut om bostad med särskild service enligt LSS	28 gruppboestad 26 serviceboestad	22 gruppboestad 26–30 serviceboestad	22 gruppboestad 26–30 serviceboestad	22 Gruppboestad 26–30 serviceboestad

Befolkningsutvecklingen kommer utmana nämndens område både kopplat till volymökningar inom äldreomsorgen och sett till att den andel av befolkningen som är i arbetsför ålder kommer minska. Den demografiska befolkningsutvecklingen framöver är idag väl känd, det som är betydligt mer oklart är hur det kommer att påverka behoven av särskilt boende eftersom detta förutom ålder påverkas av ett flertal andra faktorer. Exempel på sådana faktorer är om allt fler äldre är friskare allt högre upp i ålder vilket mycket forskning idag tyder på. Andra exempel är hur tillgång till välfärdsteknik, kvalificerad hemtjänst, förebyggande insatser och hemsjukvård kan påverka äldres möjligheter att bo kvar längre hemma.

Volymerna inom hemtjänst ligger hittills relativt stabilt sett över åren även om det innevarande året går upp och ner. På sikt prognosticeras en ökning av behovet av hemtjänst i takt med att demografin förändras men detta förväntas inte påverka perioden 2024 i någon större omfattning. För kommande år handlar volymförändringarna snarare om individuella variationer, på längre sikt kan dock större volymökningar förväntas i takt med att en större andel av befolkning blir äldre.

Stöd och service är ett brett område och en stor utmaning är att planera framåt utifrån vilka insatser som beviljas. Det vi kan se idag är att vi har ett högt ålderssnitt på våra boenden och utifrån samverkan med skola och biståndsbedömaren ser vi en minskad volym av unga som framåt kommer att söka boendeformen. Att vi har ett högt ålderssnitt innebär att vi kommer minska behovet av gruppbostadsplatser på sikt.

Övrigt

För socialförvaltningen i Mellerud syns att vi har ett högre kostnadsläge än jämförbara kommuner för äldreomsorg och för individ och familjeomsorg. Under 2022 genomfördes en fördjupad jämförande analys av kostnadsläget för verksamheterna inom äldreomsorg och funktionshinderområdet. I analysen jämförs kostnad per insats, tex utförd hemtjänsttimme, kostnad per dygn på korttid eller särskild boende med andra kommuner. Analysen visade sammanfattningsvis att Mellerud har höga kostnader per beviljad hemtjänsttimme, korttidsvård och något höga kostnader för korttidsvistelse inom LSS och dagligverksamhet. Analysen visade även att Mellerud har genomsnittliga kostnader per dygn inom särskild boende, personlig assistans, boendestöd och bostad med särskild service.

De största utmaningarna för att klara budget 2024 ligger i att hålla nere kostnaderna för köpt vård och att de vidtagna åtgärderna inom äldreomsorgen får önskad effekt. Förvaltningen genomför under 2023 nya arbetssätt kopplat till hur verksamheterna arbetar med schema och bemanning inom äldreomsorgen och fortsätta det framgångsrika arbete som pågår med att hålla nere kostnaderna för köpt vård och minska kostnaderna för försörjningsstöd.

Investeringar

Nämndernas investeringsramar och investeringsprojekt redovisas under avsnittet investeringsbudget per nämnd och investeringsplan 2024–2028.

Ekonomiska rapporter

Ekonomiska rapporter

Resultatbudget

Belopp i Mnkr	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Verksamhetens intäkter	187,7	217,2	211,6	213,2	214,8
Verksamhetens kostnader	-819,1	-894,1	-895,7	-899,4	-922,8
Avskrivningar	-31,7	-34,9	-35,9	-36,9	-37,9
Verksamhetens nettokostnader	-663,1	-711,8	-720,0	-723,1	-745,9
Skatteintäkter	423,9	429,6	441,9	460,1	477,3
Generella statsbidrag och utjämning	284,3	293,6	290,0	284,8	288,2
Verksamhetens resultat	708,2	11,4	11,9	21,9	19,6
Finansiella intäkter	10,7	3,9	1,2	1,2	1,2
Finansiella kostnader	-3,5	-9,7	-11,5	-12,1	-13,7
Resultat efter finansiella poster	52,3	5,5	1,6	11,0	7,1
Skattekostnader					
Extraordinära poster					
Årets resultat	52,3	5,5	1,6	11,0	7,1

Kassaflödesbudget

Belopp i Mnkr	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Periodens resultat	52,3	5,5	1,6	11,0	7,1
Justering för av- och nedskrivningar	31,7	34,9	35,9	36,9	37,9
Förändring av pensionsavsättningar	0,9	0,0	-1,0	0,0	0,0
Förändring av övriga avsättningar	-0,7				
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	-2,0				
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	82,3	40,4	36,4	47,9	45,0
Ökning(-)/minskning(+) kortfristiga fordringar	-29,8				
Ökning(-)/minskning(+) förråd och varulager	-1,1				
Ökning(+)/minskning(-) kortfristiga skulder	8,2				
Kassaflöde från den löpande verksamheten	59,6	40,4	36,4	47,9	45,0
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar					
Investering i materiella anläggningstillgångar	-86,7	-118,8	-102,9	-86,4	-113,1
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	2,3				
Förändring investeringsbidrag och anslutningsavg.	1,9				
Förändring leasingtillgång	3,7				
Förändring av leasingkuld	-3,7				
					-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-82,6	-118,8	-102,9	-86,4	113,1
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån	0,0	80,0	60,0	40,0	70,0
Amortering av skuld	0,0				
Ökning långfristiga fordringar	0,0				
Minskning av långfristiga fordringar	0,0				
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0,0	80,0	60,0	40,0	70,0
Periodens kassaflöde	-22,9	1,6	-6,4	1,6	1,8
Likvida medel från årets början	51,2	28,3	29,9	23,5	25,0
Likvida medel vid årets slut	28,3	29,9	23,5	25,0	26,9

Balansbudget

Belopp i Mnkr	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar			0,0	0,0	0,0
Materiella anläggningstillgångar	745,1	829,0	896,0	945,5	1020,7
Finansiella anläggningstillgångar	13,9	13,9	13,9	13,9	13,9
Summa anläggningstillgångar	759,0	842,9	909,9	959,3	1034,6
Omsättningstillgångar					
Förråd m.m.	10,4	10,4	10,4	10,4	10,4
Fordringar	117,2	117,2	117,2	117,2	117,2
Kortfristiga placeringar					
Kassa och bank	28,3	29,9	23,5	25,0	26,9
Summa omsättningstillgångar	155,9	157,6	151,1	152,7	154,5
SUMMA TILLGÅNGAR	914,9	1 000,4	1 061,0	1 112,0	1 189,1
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Årets resultat	52,3	5,5	1,6	11,0	7,1
Resultatutjämningsreserv	0,0	27,1	26,1	26,1	26,1
Övrigt eget kapital	363,2	388,4	394,9	396,5	407,5
Summa Eget kapital	415,5	421,0	422,6	433,6	440,7
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande	7,5	7,6	6,6	6,6	6,6
Andra avsättningar	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Summa avsättningar	11,1	11,1	10,1	10,1	10,1
Skulder					
Långfristiga skulder	350,6	430,6	490,6	530,6	600,6
Kortfristiga skulder	137,7	137,7	137,7	137,7	137,7
Summa skulder	488,3	568,3	628,3	668,3	738,3
S:A EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	914,9	1 000,4	1 061,0	1 112,0	1 189,1
Panter och ansvarsförbindelser					
1. Panter och därmed jämförliga säkerheter					
2. Ansvarsförbindelser					
a) Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	178	180	181,6	173,7	166,5
b) Övriga ansvarsförbindelser	154,5	154,5	154,5	154,5	154,5

Driftbudget per nämnd

Nämnd	Belopp i Mnkr	Bokslut 2022	Pro- gnos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Kommunfullmäktige		3,3	3,2	3,4	3,4	3,4
Kommunstyrelsen		91,8	104,0	102,4	104,5	105,4
- Administrativ förvaltning		55,4	64,3	69,0	69,5	70,3
- Samhällsbyggnadsförvaltning (stödfunktioner)		36,4	39,7	33,4	35,0	35,1
Byggnadsnämnden		-0,6	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2
Kultur- och utbildningsnämnden		251,0	255,9	258,1	259,8	260,9
Socialnämnden		305,5	321,5	316,0	316,2	316,5
Summa nämnder		651,0	684,5	679,8	683,6	686,0
Finansförvaltning¹⁾		12,2	27,3	40,2	39,5	60,0
Verksamhetens nettokostnader		663,1	711,8	720,0	723,1	745,9

1) Avser pensioner, arbetsgivaravgifter, internränta, avtalsförsäkringar, kompensation löneökningar 2023-2026

Investeringsbudget per nämnd

Nämnd	Belopp i Mnkr	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Kommunfullmäktige		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommunstyrelsen		82,4	116,0	37,4	83,8	111,0
Skattefinansierad verksamhet		31,9	57,3	23,6	20,3	54,6
<i>varav kommunstyrelsens förvaltning</i>		1,4	3,3	2,5	2,0	4,5
<i>varav administrativa förvaltningen SBF</i>		0,0	0,3	0,3	0,3	0,3
<i>varav fastighetsverksamhet</i>		20,6	35,0	12,4	7,1	36,7
<i>varav gata- och parkverksamhet</i>		9,2	18,3	8,0	10,1	11,9
<i>varav offentlig renhållning</i>		0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>varav förråd och service</i>		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>varav kostverksamhet och lokalvård</i>		0,5	0,4	0,5	0,8	1,2
Affärsdrivande verksamhet		50,5	58,7	13,8	63,5	56,5
<i>varav renhållningsverksamhet</i>		0,1	9,0	0,3	0,3	0,3
<i>varav VA-verksamhet</i>		26,9	44,2	13,3	63,2	54,6
<i>varav fjärrvärmeverksamhet</i>		23,4	5,5	0,3	0,1	1,6
Byggnadsnämnden		0,1	0,5	0,2	0,3	0,0
Kultur- och utbildningsnämnden		1,1	1,8	1,3	1,5	1,3
Socialnämnden		0,9	0,6	7,3	0,8	0,8
Summa nämnder		84,5	118,9	46,2	86,4	113,1
*inkl. Rådahallen						
-Varav skattefinansierat		34,0	60,2	32,4	22,8	56,7
-Varav taxefinansierat		50,5	58,7	13,8	63,5	56,5

Överföringsbudget tillkommer 2024.

Investeringsplan

Objekt TKR	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028	Start- besked
Övergripande						
Tekniska övergripande	300	300	300	300	300	
Summa Övergripande	300	300	300	300	300	
Kommunstyrelsen inkl IT						
Ljudanläggning Hallingsalen						
Dalslands Center	100					
Nätverk Dalslands Center	300					
Rumsavskiljare/ridå Dalslands center	80					
Belysning Dalslands center		75				
Ny hemsida		500				
Diverse inventarier KS	100	200	200	200	200	
Personalsystem	350					
EDS Utrustning Tingshuset					200	
EDS Switchar ca 25 per år	600	600	700	700	700	
EDS Huvudswitch			1 000			
EDS UPS ca 5 per år	75	75	70	70	70	
EDS SAN (lagringsyta)					600	
EDS WLC (styr vårt WiFi)					500	
EDS AP (WiFi antenner) ca 60 om året	400	400	500	500	500	
EDS e-Arkiv		150	150	150		
EDS Politikerdatorer				700		
EDS servermiljö				600		
Diarie- och ärendehanteringssystem	300					
Reservkraft till bygdegårdar	75					
Ledningsplats			300			
Rådahallen Städmaskin	80					
Rådahallen Möbler Cafeteria				200		
Rådahallen Projektor Simhallen			100			
Rådahallen Badlandskap			1 500			
EDS Framtiden Vård Miljö (FVM) preliminärt						
Summa Kommunstyrelsen inkl IT enheten	2 460	2 000	4 520	3 120	2 770	
Fastighetsenheten						
Nya eller utbyte komponenter (huvudsak vent)	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	
Diverse inventarier			500	500	500	
Bryggor Sunnanå, utbyte			1 000		2 000	
Bryggor norra hamnen			1 200			

Bryggor västra hamnen				700		
Sunnanå hamn miljö, toaletter duschar	3 125					
Sunnanå strandpromenad /parkeringar					1 000	
Sunnanå hamn utemiljöer			2 000	2 000		
Vita Sannar toalett norra stran- den						
Vita Sannar utbyggnad cam- ping mm			11 000	11 000		X
Tillgänglighetsanpassning kom- munhus				3 000		X
Tak,fasad och ventilation Kom- munhuset				6 000		X
Solceller	560	500	1 000	1 000	1 000	
Takbyte		1 000	1 300	3 000	2 000	
Ventilation efter besiktningar			3 000	3 000	3 000	
Kroppefjälls förskola Ventilati- on			4 000			
Elverk portabla Ängenäs	800					
Laddplatser kommunala fastig- heter (lagkrav)		700	700			
Energibesparingsåtgärder			500	500	500	
Uppdatering av utemiljö skolor (1 skola/år)	400	400	500	500	500	
Rådaskolan köket			3 500			
COOP-huset						
Rådavallen allväder ytterligare finansiering	3 000					X
Mark eller fastighetsköp	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	
Föreningshuset Åsensbruk			2 000			
Tågstopp Dals Rostock, belopp ej klart, tidigast 2028						
Summa Fastighetsenheten	12 385	7 100	36 700	35 700	15 000	
Gatu- och parkenheten						
Nya eller utbyte komponenter	600	600	600	600	600	
Reinvestering asfalt	1 500	1 000	4 200	4 200	4 200	
Tillgänglighetsanpassningar inkl skyltning	500	500	500	1 000	1 000	
Utbyggnad Sapphult, topp as- falt					1 000	
Asfalt till VA-projekt/Gatube- lysning	2 000	4 200	4 500	4 500	4 500	
Utbyte Gatubelysning	300	500	1 000	1 000	1 000	
Trafikutredning tung tfk Ö Ind område					3 000	
GC väg Dals Rostock norra (Bi- drag statlig infrastruktur)	1 700					

Utbyggnad gator bostadsområde, Sjöskogen			500	5 000	X
Utbyggnad enligt detaljplan Resecentrum/Bergs				1 400	
Utbyggnad enligt detaljplan Kroppefjäll	1 000				
Ny infart + parkering Lunden			500		
Utökad parkering Håverud			750		
Utökad parkering Strömmersvik			300		
Sadéns runda, Kroppefjäll	1 000				
Uppdatering av lekplatser		300	300		
Utbyte badbrygga Vita Sannar	400				
GC-väg Mellerud-Skräcklan					
Holder maskin		1 600			
Traktor			1 100		
Sopmaskin				700	
Spolkärra		400			
Tågstopp infrastruktur Dals Rostock					
Summa Gatu- och parkeringen	8 000	10 100	11 900	14 350	21 700
Offentlig renhållning					
Nya eller utbyte komponenter					
Summa Offentlig renhållning Serviceenheten					
Ugn Fagerlidsskolan	100				
Kokgryta Rådaskolan	250				
Granuldisk Skållerud			300		
Ugn lilla Skållerud			100		
Salladsdisk			75		
Bufféline Fagerlid				150	
Tunneldisk Råda				400	
Granuldisk Råda			230		
Stolar Råda		75	75	75	
Diskmaskin Karoliner skolan		70			
Z-Vatten Råda		350			
Ugn Åsebro kök		175			
Maskiner lokalvården	100	100	100	100	
Diskmaskin Nordals skolan			100		
Ugn Rådaköket			175	175	
Blastchiller Rådaköket				150	
Ugn Karoliner skolan					175
Diskmaskin Tallåsen					100
Diskmaskin Åsens skola					100
Ugn Åsebro skola					175
Summa Serviceenheten	450	770	1 155	1 050	550

Byggnadsnämnden					
Flytt av FB Webb		250			
Externt kartsystem	150				
3D programvara - drönare	60				
Summa Byggnadsnämnden	210	250			
Kultur- och utbildningsnämnden					
Div. inventarier förskola och skola	500	500	500		
Datorer- och inventarier IKT	800	800	800		
Demontering av modul, återställning av mark		225			
Summa Kultur- och utbildningsnämnden	1 300	1 525	1 300		
Socialnämnden					
Grundutrustning/Sängar VoO	200	200	200	200	200
Generell Investeringsbudget					
SN div inventarier	600	600	600	800	800
Säbo/demensplatser 10 st Fagerlid	3 000				
Georgsgatan/Tornet	3 500				
Summa Socialnämnden	7 300	800	800	1 000	1 000
<i>SUMMA skattefinansierad verksamhet</i>	<i>32 405</i>	<i>22 845</i>	<i>56 675</i>	<i>55 520</i>	<i>41 320</i>

VA-verksamhet					
Nya eller utbyte komponenter	1 850	1 850	1 850	1 850	1 850
Sanering ovidkommande vatten	5 200	13 100	17 500	17 750	18 000
Höja leveranssäkerhet. Förstärkning av ledn.	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Köpmannebro utredning om annan lösning	1 000	30 000	30 000	40 000	X
Köpmannebro intäkter					
Östra Järn	600	12 900			X
Östra Järn intäkter					
Dagvattenanläggningar Vita - Mellerud	500	500	500	500	500
Solceller inkl. papptak		312		1 000	
Sverkersbyn-Dals Rostock			250	2 000	
Backa-Sällsäter intäkter			-1 000		
Backa-Sällsäter flyttas från -21		1 500			
Tak Sverkersbyn lågvattenreservoar	1 000				
Utbyte PLC anläggningar	1 300	2 000	2 000		

Utbyggnad VA bostadsområde, Sjöskogen			2 000	2 000		X
Sjöskogen intäkter						
Elverk	800					
Översvämningsskydd skyfall enligt VA-plan			500	500	500	
Dubblering av ledningar Dals- kog						
Dammen Åsensbruk ARV				1 000		
Ombyggnation ARV					2 000	
Ombyggnation Vattenverk					2 000	
Summa VA-verksamhet	13 250	63 162	54 600	67 600	25 850	
Renhållning						
Nya eller utbyte komponenter	250	250	250	250	250	
Summa Renhållning	250	250	250	250	250	
Fjärrvärme						
Nya eller utbyte komponenter	100	100	100	100	100	
PC Klippvägen brännare	175					
Ombyggnad pannor för flis			1 500			
Summa Fjärrvärme	275	100	1 600	100	100	
SUMMA taxefinansierad verksamhet	13 775	63 512	56 450	67 950	26 200	
Oförutsett/Ej fördelat						
TOTALSUMMA	46 180	86 357	113 125	123 470	67 520	
<i>Varav nya eller utbyte kompo- nenter</i>	<i>5 800</i>	<i>5 300</i>	<i>8 500</i>	<i>8 500</i>	<i>8 500</i>	
<i>Varav Bidrag till infrastrukt- urella investeringar</i>						

COOP-huset ingår inte i investeringsplanen. utan får behandlas i ett eget ärende. Vid eventuell renovering/ombyggnad får detta behandlas i ett särskilt ärende till kommunfullmäktige med investeringsbehov, driftkonsekvenser och finansiering.

Överföringsbudget 2024 tillkommer.